

VINODOL

územný plán obce

PRIESKUMY A ROZBORY

Objednávateľ:
Spracovateľ:

obec Vinodol
Ing. arch. Vlasta Cukorová, Atelier C, Liptovský Hrádok

SEPTEMBER 2014

OBSAH :**ÚVOD**

A) ZÁKLADNÉ ÚDAJE	6
A.1. ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI.....	6
A.2. DÔVODY OBSTARANIA ÚPD	6
A.3. SÚPIS POUŽITÝCH PODKLADOV	6
B) VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA	7
C) ZHODNOTENIE DOTERAJŠÍCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH DOKUMENTÁCIÍ.....	7
C.1. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚPN-VÚC NITRIANSKEHO KRAJA PO JEHO POSLEDNEJ AKTUALIZÁCII V R. 2008 ..	8
C.1..1. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA, OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY : ...	8
C.1..2. V OBLASTI ROZVOJA REKREÁCIE A TURIZMU :	8
C.1..3. V OBLASTI HOSPODÁRSTVA :	8
C.1..4. V OBLASTI ROZVOJA SOCIÁLNYCH VECÍ :	10
C.1..5. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA EKOLOGICKÝCH ASPEKTOV, OCHRANY PRÍRODY A OCHRANY PÔDNEHO FONDU:	10
C.1..6. V OBLASTI USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA KULTÚRNO-HISTORICKÉHO DEDIČSTVA:.....	12
C.1..7. V OBLASTI ROZVOJA NADRADENEJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY:	12
C.2. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY	148

PRIESKUMY A ROZBORY

A) PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA	16
A.1. ROZBOR ŠIRŠÍCH ÚZEMNÝCH VZŤAHOV	16
A.1..1. FUNKCIA A POLOHA OBCE V SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRE	16
A.1..2. VZÁJOMNÁ POLOHA OBCE A VYMEDZENÝCH ŠPECIFICKÝCH ÚZEMÍ.....	16
A.1..3. JESTVUJÚCE A NAVRHOVANÉ NADRADENÉ TRASY A ZARIADENIA DOPRAVY A TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY	16
A.2. ROZBOR URBANISTICKEJ ŠTRUKTÚRY OBCE	17
A.2..1. PRIESTOROVÁ CHARAKTERISTIKA.....	17
A.2..2. FUNKČNÉ ČLENENIE A ORGANIZÁCIA ÚZEMIA	18
B) PRÍRODNÉ PODMIENKY	18
B.1. VYBRANÉ PRÍRODNÉ FAKTORY ÚZEMIA	18
b.1..1. Geomorfologické členenie, tvar a reliéf územia	16
b.1..2. Geologické a inžiniersko-geologické pomery	19
b.1..3. Pôdne pomery.....	19
b.1..4. Klimatické pomery.....	19
b.1..5. Hydrologické a hydrogeologické pomery	20
b.1..6. Rastlinstvo a živočíšstvo	20
C) DEMOGRAFICKÝ POTENCIÁL A BYTOVÝ FOND	23
C.1. DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	23
c.1..1. Základné demografické ukazovatele a vývoj počtu obyvateľov	23
c.1..2. Pohyb obyvateľov v obci	24
c.1..3. Štruktúra obyvateľov v obci	25

C.2.	VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA.....	26
c.2..1.	Vzdelanostná štruktúra v obci	26
c.2..2.	Ekonomická aktivita v obci	27
C.3.	DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND.....	30
C.4.	CELKOVÉ ZHODNOTENIE.....	31
D)	SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA.....	32
D.1.	SOCIÁLNE VYBAVENIE	32
D.2.	OBCHOD A SLUŽBY	33
D.3.	OSTATNÉ VYBAVENIE	33
E)	KULTÚRNE A HISTORICKÉ HODNOTY.....	34
F)	HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA.....	37
F.1.	ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN	37
F.2.	POLNOHOSPODÁRSTVO	37
F.3.	LESNÉ HOSPODÁRSTVO.....	38
F.4.	INÁ VÝROBA	39
F.5.	CESTOVNÝ RUCH	39
G)	REKREAČIA A CESTOVNÝ RUCH.....	40
G.1..1.	UBYTOVACIE A STRAVOVACIE KAPACITY V OBCI	40
G.1..2.	ŠPORTOVO-REKREAČNÉ MOŽNOSTI.....	41
H)	VEREJNÉ DOPRAVNÉ VYBAVENIE	41
H.1.	NAPOJENIE OBCE NA NADRADENÚ DOPRAVNÚ SIEŤ	41
H.2.	ORGANIZÁCIA DOPRAVY V OBCI	42
H.2..1.	ŽELEZIČNÁ DOPRAVA.....	42
H.2..2.	CESTNÁ DOPRAVA.....	42
H.2..3.	STATICKÁ DOPRAVA	42
H.2..4.	HROMADNÁ DOPRAVA	43
H.2..5.	NEMOTOROVÁ DOPRAVA.....	43
H.2..6.	INÁ DOPRAVA.....	43
H.2..7.	DOPRAVNÉ ZARIADENIA.....	44
H.3.	PREPRAVNÉ VZŤAHY A DOPRAVNÉ UZLY	44
H.4.	VPLYV DOPRAVY NA RIEŠENIE ÚPN-O	44
I)	VEREJNÉ TECHNICKÉ VYBAVENIE.....	44
I.1.	VODNÉ HOSPODÁRSTVO	44
I.1..1.	VODNÉ TOKY A PLOCHY.....	44
I.1..2.	VODNÉ ZDROJE A VODOVODNÁ SIEŤ V OBCI :	45
I.1..3.	POTREBA VODY PRE OBEC :	45
I.1..4.	ODVÁDZANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	45
I.2.	ENERGETIKA	46
I.2..1.	ELEKTRICKÁ ENERGIA.....	46
I.2..2.	ZÁSOBOVANIE ZEMNÝM PLYNOM.....	47
I.2..3.	NETRADIČNÉ DRUHY ENERGIE.....	47
I.3.	TELEKOMUNIKAČNÉ A INFORMAČNÉ SIETE.....	47
I.3..1.	TELEKOMUNIKAČNÉ ZARIADENIA.....	47
J)	STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY	48
J.1.	ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA.....	48
J.1..1.	VODA	48
J.1..2.	PÔDA	53
J.1..3.	OVZDUŠIE	53
J.2.	FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	53
J.2..1.	DOPRAVA.....	53
J.2..2.	ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	54

J.2..3.	URBANISTICKÁ ZÁSTAVBA	55
J.2..4.	VEGETÁCIA INTRAVILÁNU	56
J.3.	OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY	56
J.3..1.	OCHRANA PRÍRODY	56
J.3..2.	ÚZEMNÝ PRIEMET EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA	57
K)	ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU.....	57
L)	KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN	58
L.1.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PRÍRODNÝCH POMEROCH ÚZEMIA	58
L.2.	ANALÝZA A ČIASTKOVÉ SYNTÉZY KRAJINNO-EKOLOGICKÝCH KOMPLEXOV	58
L.2..1.	ANALÝZA A ČIASTKOVÁ SYNTÉZA ABIOKOMPLEXOV	59
L.2..2.	KRAJINNÁ POKRÝVKA – SEKUNDÁRNA ŠTRUKTÚRA KRAJINY.....	59
L.2..3.	VYUŽITIE KRAJINY – TERCIÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA	59
L.2..4.	ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY V ŠIRŠOM KONTEXTE	61
L.2..5.	CHARAKTERISTICKÝ VZHLAD KRAJINY.....	66
L.3.	INTERPRETÁCIE A STANOVENIE VHODNOSTI VYUŽÍVANIA ÚZEMIA	66
 ZÁVERY		
A)	SÚHRNNÉ ZHODNOTENIE	69
A.1.	ZHODNOTENIE PREDPOKLADOV ROZVOJA OBCE Z HĽADISKA ŠIRŠÍCH SÚVISLOSTÍ.....	69
A.2.	KRAJINNO-EKOLOGICKÝ POTENCIÁL ÚZEMIA	69
A.3.	KULTÚRNO-HISTORICKÝ POTENCIÁL	70
A.4.	SÍDELNÝ POTENCIÁL ÚZEMIA.....	70
B)	IDENTIFIKÁCIA PROBLÉMOV NA RIEŠENIE.....	71
B.1.	SUMARIZÁCIA POZITÍVNYCH A NEGATÍVNYCH JAVOV V ÚZEMÍ.....	71
B.1..1.	POZITÍVNE JAVY	71
B.1..2.	NEGATÍVNE JAVY.....	71
B.2.	STRETY ZÁUJMOV	72

ÚVOD

A) ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A.1. ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI

Obstarávateľ: Obec Vinodol

Osoba spôsobilá na obstarávanie ÚPP a ÚPD:

Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, Nitra, reg. č. 236

Spracovateľ:

Ing. arch. Vlasta Cukorová, Liptovský Hrádok
autorizovaný architekt, reg. č. 0444AA

A.2. DÔVODY OBSTARANIA ÚPD

V obci nie je zachovaná žiadna územnoplánovacia dokumentácia riešeného územia. Vypracovaný bol smerný územný plán obce v 60-tych rokoch (Krajský projektový ústav pre bytovú a občiansku výstavbu, Nitra). V obci sa materiál nenachádza, len výkres Súčasný stav.

Obec dosiahla ku dňu 22.08.2014 počet obyvateľov 2017. V tomto roku teda presiahla hranicu 2000 obyvateľov a vznikla jej povinnosť mať spracovaný územný plán obce v zmysle stavebného zákona.

A.3. SÚPIS POUŽITÝCH PODKLADOV

Obstarávateľ poskytol nasledujúce podklady využité pri spracovaní prieskumovej a rozborovej časti:

- katastrálne mapy v digitálnej forme vo formáte VGI
- základné mapy M 1:10 000 v digitálnom rastrovom formáte
- Aglomerácia Komjatice – Odvedenie a čistenie odpadových vôd - Kanalizácia Vinodol, projekt pre SP (sprac. Poyry, Brno, ČR, 2007)
- Urbanisticko regulačná štúdia IBV Vinodol (sprac. archit. ateliér NEUTRA, Nitra1999)
- Obytná zóna rodinných domov – Vinodol východ, Urbanistická zastavovacia štúdia (Ing. arch. Igor Teplan, B. Bystrica, 2013)
- Metodika činnosti obce Vinodol pri vzniku mimoriadnej situácie (2008)
- Plán ochrany obyvateľstva pre prípad havárie atómovej elektrárne Mochovce (2000)
- Polohopisný a koordinačný výkres Vinodol - rozšírenie MTS (Telekomunikácie, OZ Riaditeľstvo telekomunikácií, Západné Slovensko, Bratislava, 2000)

Ďalšie podklady využité v prieskumovej a rozborovej časti:

- ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja (sprac. AUREX, s.r.o., Bratislava, 1998)
- ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja, Zmeny a doplnky č.1 (AUREX, s.r.o., Bratislava, 2004)
- ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja, Zmeny a doplnky č.2 (AUREX, s.r.o., Bratislava, 2007)

- Atlas krajiny SR (kol., r.2002)
- Údaje Štatistického úradu SR
- podklady OÚ odbor lesného hospodárstva, ochrany prírody a poľnohospodárstva
- podklady správcov sietí TI
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (kolektív autorov, SAV Bratislava, r.1977)
- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí (vyd. MŽP SR, 2001)
- overenie v teréne

B) VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

Riešeným územím je obec Vinodol s počtom obyvateľov 2017 k 22.08.2014 podľa údajov získaných z obecného úradu .

Obec sa nachádza v Nitrianskom kraji v okrese Nitra. Obec na severe hraničí s obcami Veľký Cetín a Lúčnica nad Žitavou, ktoré sa tiež nachádzajú v okrese Nitra. Ďalej hraničí s obcami z okresu Nové Zámky : na východe s obcou Michal nad Žitavou, na juhovýchode s obcou Černík, na juhozápade s obcou Komjatice, na západe s obcou Veľký Kýr.

Predpokladaným záujmovým územím je v súčasnosti spravovaný kataster (veľkosť katastra 1498 ha).

C) ZHODNOTENIE DOTERAJŠÍCH ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH DOKUMENTÁCIÍ

Územnoplánovacou dokumentáciou vyššieho stupňa pre toto územie je Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja z februára r. 2012 (sprac. AUREX, s.r.o., Bratislava). Záväzná časť bola schválená Zastupiteľstvom Nitrianskeho samosprávneho kraja uznesením č. 113/2012 a vyhlásená Nitrianskym samosprávnym krajom prostredníctvom Všeobecne záväzného nariadenia č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012.

C.1. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY ÚPN-VÚC NITRIANSKEHO KRAJA

Najvýznamnejšie záväzné regulatívy Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja v katastri obce Vinodol sú po jeho poslednej aktualizácii nasledovné:

C.1.1. ZÁSADY A REGULATÍVY ŠTRUKTÚRY OSÍDLENIA, PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA ROZVOJA OSÍDLENIA A ROZVOJA SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRY:

1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrno- historických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:

1.16.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno- historických a urbanisticko-architektonických daností,

1.16.2. zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov

1.16.3. a dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,

1.16.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.

1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce.

C.1.2. ZÁSADY A REGULATÍVY ROZVOJA REKREÁCIE, CESTOVNÉHO RUCHU A KÚPEĽNÍCTVA:

2.3. Podporovať bodové lokality v poľnohospodársky využívannej krajine, predovšetkým areály termálnych kúpalísk, kúpalísk, športovo-rekreačné areály pri prírodných vodných plochách (štrkoviskách); podporovať rozvoj rekreačno- relaxačných aktivít na základe využitia špecifik daného územia, ...

2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.

2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach.

2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.

2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb

medzi obcami/mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územia

- 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.

2.15. Dodržiavať na území národných parkov a chránených krajinných oblastí a v územiach európskeho významu únosný pomer funkcie ochrany prírody s funkciami spojenými s rekreáciou a turizmom.

2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

C.1..3. ZÁSADY A REGULATÍVY Z HĽADISKA ROZVOJA HOSPODÁRSTVA A REGIONÁLNEHO ROZVOJA KRAJA

3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
- 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
- 3.3.3. Zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
- 3.3.4. Vytvárať pod podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
- 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
- 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný lesný hospodársky plán, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
- 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami lesných hospodárskych plánov.
- 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia.

3.3.10. Netrieštiť ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb

C.1..4. ZÁSADY A REGULATÍVY Z HĽADISKA ROZVOJA SOCIÁLNYCH VECÍ :

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry

4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.

4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.

4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo–telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

C.1..5. ZÁSADY A REGULATÍVY Z HĽADISKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VYTVÁRANIA A UDRŽIAVANIA EKOLOGICKEJ STABILITY A OCHRANY PÔDNEHO FONDU :

5.1 V oblasti starostlivosti o životné prostredie

5.1.1. Zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území kraja ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží – bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.

5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov.

5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.

5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.

5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.

5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a

ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).

5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami.

5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresí, ...

5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.

5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.

5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetick

5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)

5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

5.3.5. Uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.

5.3.6. Nespôsobovať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.

5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

C.1..6. ZÁSADY A REGULATÍVY USPORIADANIA ÚZEMIA Z HĽADISKA KULTÚRNO-HISTORICKÉHO DEDIČSTVA:

6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory

(mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).

6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.

6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.

6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.

6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.

6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:

6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,

6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.

6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.

C.1.7. ZÁSADY A REGULATÍVY VEREJNÉHO TECHNICKÉHO VYBAVENIA:

8.1. V oblasti vodného hospodárstva

8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:

8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.

8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:

8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,

8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v území,

8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké otekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch,

8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,

8.1.2.5. revitalizovať odstavené korytá, Starú Nitru, Starú Žitavu a ďalej rameno Malú Nitru, tok Dlhý, odstavené ramená dolného Hrona a dolného Ipľa kanál a do odstavených koryt tokov zabezpečovať dostatočné množstvo kvalitnej vody,

8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,

8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody

8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:

8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,

8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem

8.1.5.9. rezervovať územie pre vybudovanie prívodu vody v smere (Gabčíkovo) – Vlčany – Nové Zámky, prepojenie diaľkovodu Vlčany – Černík

8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:

8.1.6.3. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržiavaním dažďových vôd v území,

8.1.6.8. zabezpečiť, ak je v aglomeráciách s veľkosťou pod 2000 EO vybudovaná stoková sieť, územnotechnické podmienky pre primeranú úroveň čistenia komunálnych alebo splaškových odpadových vôd tak, aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany recipienta; opatrenia realizovať priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií

8.2. V oblasti energetiky

8.2.5. Rešpektovať existujúce koridory vedení 110kV a navrhované siete v existujúcich, či novo navrhovaných koridoroch.

8.2.11. Rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novo navrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu.

8.2.15. Utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike.

8.2.16. Obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny.

8.3. V oblasti telekomunikácií

8.3.1. Rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.

8.3.2. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.

8.3.3. Akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách.

8.3.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovou sieťou.

8.3.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej

siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi.

8.3.6. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej aj mobilnej sieti.

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva

8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

8.4.2. vypracovať a priebežne aktualizovať programy odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja.

C.2. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

5. V oblasti vodného hospodárstva

5.2. Verejné vodovody

5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....)

5.3. Verejné kanalizácie

5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd....).

PRIESKUMY A ROZBORY

A) PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA

A.1. ROZBOR ŠIRŠÍCH ÚZEMNÝCH VZŤAHOV

Obec Vinodol leží na juhozápadnom okraji Žitavskej pahorkatiny na ľavom brehu rieky Nitra, cca 9 kilometrov (napojenie) východne od hlavnej cesty (I/64) Nitra – Komárno pri ceste III. triedy III/051037.

Obec sa nachádza v Nitrianskom kraji v okrese Nitra. Obec na severe hraničí s obcami Veľký Cetín a Lúčnica nad Žitavou, ktoré sa tiež nachádzajú v okrese Nitra. Ďalej hraničí s obcami z okresu Nové Zámky : na východe s obcou Michal nad Žitavou, na juhovýchode s obcou Černík, na juhozápade s obcou Komjatice, na západe s obcou Veľký Kýr.

A.1.1. FUNKCIA A POLOHA OBCE V SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRE

Najbližším sídlom s vyššou vybavenosťou je mesto Vráble - centrum regionálneho významu štvrtej skupiny - situované v blízkosti štátnej cesty I/51 severovýchodne od obce vo vzdialenosti 15 km. Politicko-hospodárskym, kultúrno-spoločenským a administratívno-správnym centrom okresu je mesto Nitra (vzdialené 18 km) – centrum prvej skupiny a prvej podskupiny v sídelnej štruktúre Nitrianskeho kraja (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001). Obidve tieto mestá poskytujú a budú poskytovať obci Vinodol vyššiu vybavenosť a služby nadmiestneho významu.

Popri rozvojových osiach, ktoré vymedzila Konceptia územného rozvoja Slovenska (KURS) 2001, sú na území Nitrianskeho kraja vyformované a sledovateľné rozvojové osi regionálneho významu. Tieto sa tiahnu viac menej pozdĺž historicky starších komunikačných trasách, resp. tokov riek, ktoré v súčasnosti v dôsledku nových komunikačných prepojení stratili na význame. Medzi takéto osi možno zaradiť regionálnu sídelnú os pozdĺž pôvodného koryta rieky Nitry, ktorá zdvojuje sídelnú rozvojovú os medzi mestami Nitra a Šurany, ktorej je obec Vinodol súčasťou.

A.1.2. VZÁJOMNÁ POLOHA OBCE A VYMEDZENÝCH ŠPECIFICKÝCH ÚZEMÍ

Kataster obce spadá do povodia rieky Nitra.

V južnej a strednej časti Nitrianskeho kraja sú výborné podmienky pre rozvoj vinárskeho turizmu. Základom preň je už inštitucionalizovaná Nitrianska kráľovská vinná cesta (NKVC), v územnom priemete založená na centre – mesta Nitra, z ktorej vychádzajú lúčovité trasy. Obec Vinodol sa nachádza v jej južnoslovenskej časti - od Nitry na juh pozdĺž rieky Nitra až k Dunaju.

A.1.3. JESTVUJÚCE A NAVRHOVANÉ NADRADENÉ TRASY A ZARIADENIA DOPRAVY A TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

V obci sa nadradená dopravná trasa nenachádza. Z hľadiska širších dopravných vzťahov je záujmové územie napojené na nadradenú cestnú sieť prostredníctvom cesty III/051037, ktorá sa v obci Černík napája na cestu III/06427a táto sa v Komjaticiach napája na štátnu cestu I. triedy I/64, ktorá je severo-južným prepojením medzi Žilinou a Komáromom. Z hľadiska dopravnej

dostupnosti má obec priame autobusové spojenie s krajským mestom Nitrou a s najbližším mestečkom Vráble.

Najbližšia železničná stanica je v obci Komjatice, vo vzdialenosti cca 9 km. Je to železničný vnútroštátny ťah SD č.140 Nové Zámky - Šurany – Nitra – Prievidza, ktorý sa napája v Šuranoch na medzinárodný železničný ťah SD č. 130 Bratislava – Štúrovo – Maďarská republika.

Prívod vody do obce je z vodovodného systému Nové Zámky – Vráble cez VDJ Černík. Z čerpacej stanice Nové Zámky je voda dodávaná výtlačným potrubím do vodojemu Černík a cez čerpaciu stanicu Černík ďalej do vodojemu Vráble. Z manipulačnej komory vodojemu 2x 4000m³ sú gravitačne zásobené obce Černík, Komjatice, Veľký Kýr, Mojzesovo, **Vinodol** a výhľadovo Rastislavice a Jatov.

V rokoch 1998 -2000 bola vybudovaná čistiareň odpadových vôd pre obce Komjatice, Černík, Mojzesovo. Obec Vinodol je súčasťou mikroregiónu VEKOČEM, ktorý vznikol 21.7.2000 ako záujmové združenie obcí Komjatice, Veľký Kýr, Vinodol, Černík a Mojzesovo za účelom zabezpečiť odkanalizovanie a čistenie všetkých splaškových vôd v ČOV Komjatice. V r. 2007 bola spracovaná projektová dokumentácia pre stavebné povolenie. V obci Vinodol sa však uvedený projekt doteraz nerealizoval.

Hlavným napájacím zdrojom pre zásobovanie obce elektrickou energiou je elektrická rozvodňa a transformovňa Rz 110/22 kV Šurany. Z tejto rozvodne je vyvedená 22 kV priama distribučná linka v smere Komjatice, na ktorú je napojená obec Vinodol. Severnou časťou katastra obce prechádza diaľkové vysokonapäťové vedenie VVN 2x 110kV.

Obec je napojená na zdroj zemného plynu prostredníctvom plynovodnej DS o prevádzkovom tlaku STL2 300kPa, ktorá vedie od obce Veľký Cetín.

Cez obec prechádza trasa optického kábla spoločnosti Orange v úseku Nové Zámky – Šurany – Nitra.

Mobilný vysielateľ T-MOBILE a mobilný vysielateľ ORANGE je umiestnený v katastri obce Mojzesovo, odkiaľ pokrýva aj územie obce Vinodol.

A.2. ROZBOR URBANISTICKEJ ŠTRUKTÚRY OBCE

A.2..1. PRIESTOROVÁ CHARAKTERISTIKA

Obec Vinodol predstavuje územie rozprestierajúce sa po oboch brehoch rieky Nitra, ktorá je situovaná v západnej časti katastra, pričom samotná obec je východne od rieky. Východne od obce prechádza v severo-južnom smere cesta III/051037, ktorá tvorí centrálnu os katastra. Urbanizačný rozvoj je však sústredený medzi tokom Nitry a touto komunikáciou.

Z hľadiska rozlohy a počtu obyvateľov patrí Vinodol medzi väčšie obce okresu s čisto vidieckym okolím. Obec sa postupne vyvíjala ako cestná dedina. Jej historická štruktúra zástavby sa formovala pozdĺž cesty v severojužnom smere, dnes cesty III. triedy III/051073, ktorá je napojená na hlavnú komunikačnú os III/051037. Zo západu ju obteká rieka Nitra, dnes kanál. Novšia zástavba je v severnej časti obce.

Štruktúru obce tvorí zástavba ulicového typu. Hlavnú rozvojovú os obce tvorí cesta III/051073 v severojužnom smere.

Obec nemá centrum. Občianska vybavenosť je roztrúsená po celej obci. Výškovou dominantou je kostol v Hornom a Dolnom Vinodole..

A.2..2. FUNKČNÉ ČLENENIE A ORGANIZÁCIA ÚZEMIA

Kataster obce z hľadiska využívania územia je členený nasledovne (Štatistický úrad SR, 2013):

Celková výmera územia v ha						
spolu	v tom					
	poľnohospodárska pôda	nepoľnohosp. pôda	v tom			
			lesný pozemok	vodná plocha	zast. plocha a nádvorie	ostatná plocha
1498,17	1267,62	230,55	69,19	46,50	95,78	19,08

V roku 2012 bol Obvodným pozemkovým úradom v Nitre schválený register pôvodného stavu v katastrálnom území obce.

Obec má prevládajúcu obytnú funkciu s perspektívou jej pretvárania v budúcnosti na obytno-rekreačnú funkciu vzhľadom na vhodnosť územia zamerať sa na agroturistiku spojenú s tradičným vinohradníctvom..

Z hľadiska hlavného využívania je možné riešené územie rozdeliť do nasledovných funkčných zón:

1. zóna bývania a obsluhy
2. zóna poľnohospodárskej výroby
3. zóna lesnej výroby (v menšom meradle)

B) PRÍRODNÉ PODMIENKY**B.1. VYBRANÉ PRÍRODNÉ FAKTORY ÚZEMIA****b.1..1. Geomorfologické členenie, fyzicko-geografické pomery**

Z hľadiska geomorfologického členenia Slovenska katastrálne územie Vinodolu patrí väčšina územia do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Nitrianska niva a podcelku Dolnonitrianska niva (Atlas krajiny SR). Len severovýchodná časť patrí do celku Podunajská pahorkatina a podcelku Žitavská pahorkatina.

Základným typom erózo-denudačného reliéfu je v západnej časti reliéf rovín a nív s mladými poklesávajúcimi negatívnymi morfoštruktúrami Panónskej panvy, vo východnej časti ho dopĺňa reliéf nížinných pahorkatín s mierne diferencovanými štruktúrami bez aggradácie.

Po hydrografickej stránke územie prináleží povodiu rieky Nitra, ktorá tečie na západnom okraji dediny. Riečna niva Nitry tu dosahovala šírku 7 – 10 km.

Výškové rozpätie katastra je cca od 127 m do 216 m n.m.

b.1..2. Geologické a inžiniersko-geologické pomery

Po geologickej stránke územie je súčasťou Podunajskej panvy, presnejšie trnavsko-dubnickej panvy a komjatickej priehlbiny. Na geologickej stavbe územia sa podieľajú horniny sedimentárneho neogénu a kvartéru.

Sedimenty neogénu a kvartéru tvoria smerom od západu holocénne fluválne nivné humózne hliny, hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív a nivných kužeľov, v strednej časti územia sú to vrchnopleistocénne fluválne piesčité štrky dnových akumulácií v nízkych terasách s pokryvom spraší a sprašových hĺn a vo zvýšenej východnej časti katastra sa nachádza pliocénne volkovské súvrstvie s pieskami, štrkami, ílmi a uhoľnými ílmi.

Neogén volkovského súvrstvia je tvorený prevažne piesčitými a prachovými ílmi, vápnitými ílmi, pieskami a rozpadavými pieskovecami. Vystupujú v severojužnom pásme, asi 800 širokom, východne od intravilánu obce.

Z kvartérnych útvarov prevládajú v západnej časti k. ú. holocénne aluviálne náplavy rieky Nitry (ílovité až piesčité hliny). Pôvodné koryto Nitry v západnej časti k. ú. je vyplnené holocénnymi organickými až paludínalnými sedimentmi: jemnopiesčitými, ílovitými až hnilokalovými humóznymi hlinami. Pleistocén je zastúpený rôznorodnými pieskami a v južnej časti tiež piesčitými až ílovitými hlinami nízkej terasy (würm).

Vo východnej časti k. ú., v pahorkatinnom reliéfe na ľavom brehu Nitry sa vyskytujú prevažne hlinité deluviálne sedimenty a tiež eolicko-deluviálne sedimenty: polygenetické redeponované spraše a sprašové hliny (würm až holocén).

Geologická stavba tu je podmienená aj tektonikou. Jeden zlom sa ťahne JZ –SV smerom medzi Černíkom a Vinodolom. Zlom je zakrytý mladším sedimentačným pokryvom.

Geologická stavba územia vyplýva z polohy v Podunajskej nížine tvorenej terestrickými, jazerno-riečnymi a morskými sedimentmi. Postupne sa tu usádzovali íly, uhoľné íly, vápnité íly, ílovce, prachovce s vrstvami pieskov a pieskovcov. Keďže Podunajská panva je tektonicky ohraničená výraznými systémami zlomov, dochádza tu k zvyšovaniu hrúbky kvartérnych sedimentov. Vrchné súvrstvie má prevahu jemnozrnných sedimentov a je len niekoľko metrov hrubé. Stredné súvrstvie má stredne až hrubopiesčité štrky s medzivrstvami jemnejších sedimentov a spodné súvrstvie je tvorené drobnozrnnými piesčitými štrkami s medzivrstvami ílovitých a siltovitých pieskov až ílov.

b.1..3. Pôdne pomery

Pôdne typy v katastri sú výsledkom rovinného reliéfu riečnych náplavov, dlhým slnečným svitom, veľkým počtom letných dní, menším množstvom zrážok a záplavami územia. Nachádzajú sa tu nivné pôdy – fluvizeme glejové na aluviálnych karbonátových aj nekarbonátových sedimentoch, lužné pôdy – čiernica typická a čiernica glejová, černozem typická aj karbonátová na karbonátových aluviálnych sedimentoch a sprašiach, černozem čiernicová karbonátová, vo vyvýšenej časti pri okraji územia sú hnedozeme typické. Úrodnosťou patria aj do 1. skupiny. Fluvizeme a čiernice patria k našim najúrodnejším pôdam.

Vzhľadom na rovinný charakter záujmového územia s veľmi malou priemernou sklonitosťou, s pôdami uvedeného typu a s klimatickými vlastnosťami charakterizovanými suchou a teplou klímou s nízkym podielom zrážok, náchylnosť na pôdnu eróziu je nízka, zvýšená je vo východnej časti územia pod vinicami.

Čo sa týka veternej erózie možno územie klasifikovať ako stredne až vysoko náchylné, lebo je podmienené otvorenosťou terénu a veternými podmienkami, umocnenými systémom obrábania poľnohospodárskej pôdy – ornej pôdy. Ochranná protierózna vegetácia je v niektorých častiach celkom dobre zastúpená, prehodnotiť by sa mohla hustota týchto alejí a vetrolamov.

Z hľadiska zrnitosti v záujmovom území dominujú (vyše 90 %) stredne ťažké pôdy (hlinité) s 30-45 % obsahom frakcie menej ako 0,01 mm.

b.1..4. Klimatické pomery

Záujmové územie obce Vinodol patrí do teplej klimatickej oblasti, ktorú charakterizuje dlhé suché leto a mierna suchá zima s krátkym tvorením snehovej prikrývky, sú tu zastúpené dva okrsky. Priemerne je tu viac ako 50 letných dní s teplotou vyššou ako 25 °C. Januárová teplota je vyššia ako -3 °C, index zavlaženia menej ako -40. Slnečný svit sa pohybuje medzi 1800 - 1900 hodinami.

Ročná priemerná hodnota teploty je 9,9 °C.

Ročný úhrn zrážok je 500 – 550 mm a výpar okolo 500 mm.

V oblasti prevláda severozápadný a severovýchodný vietor, juhovýchodný je menej zastúpený. V lete prevládajú SZ vetry, ostatné mesiace prevládajú JV vetry. Najveternejší je koniec zimy a začiatok jari, najpokojnejšia je jeseň. Priemerná rýchlosť vetra sa pohybuje medzi 2,5 – 3 m/s.

b.1..5. Hydrologické a hydrogeologické pomery

Katastrom preteká jediná významná rieka – Nitra. Rieka má od roku 1969 vybudované protipovodňové hrádze o výške niekoľko metrov nad okolitý reliéf, ktoré izolujú tok rieky od okolitej krajiny. V katastri sa nachádzajú aj vodné plochy rybníka a v dvoch prípadoch aj zarastajúce bývalé mŕtve ramená rieky Nitra. Sú umiestnené na jej ľavom aj pravom brehu v priestoroch Hájik a Pánske lúky.

Z hľadiska odtokových pomerov ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku. Tento režim odtoku sa vyznačuje maximálnym prietokom v marci a minimálnym prietokom v mesiaci september.

Priemerný špecifický odtok z tohto územia patrí do izolínie 1 – 3 l.s⁻¹.km⁻² čo v kontexte Slovenska predstavuje podpriemerný špecifický odtok.

Hydrogeologické pomery záujmového územia sú podmienené geologickou a tektonickou stavbou územia.

Kvartérne fluviálne štrkopiesky a piesky akumulujú značné množstvo podzemnej vody, ktorá je dotovaná atmosferickými zrážkami a tiež priebežnou infiltráciou z rieky Nitra. Maximálne výdatnosti sa tu pohybujú okolo 10 l/s. Po kvalitatívnej stránke sú nevhodné pre zvýšený obsah Mn, Fe a bakt. coli.

V neogénnych súvrstviach sú podzemné vody akumulované v piesčitých, pieskovcových a štrkovitých polohách medzi ílami vytváraním artézskych horizontov prevažne s negatívnou piezometrickou úrovňou. Výdatnosti sú pomerne nízke 0,5 – 1,0 l/s. Ich kvalita väčšinou vyhovuje pre pitné účely. V areáli školy sa nachádza prameň takejto vody s pitnou vodou.

V západnej časti obce je hydrogeologický rajón Q 072 a vo východnej časti NQ 073. Geotermálne rajóny sú tu zastúpené štruktúrami Centrálnaj depresie podunajskej panvy a Komjatickej depresie.

b.1..6. Rastlinstvo a živočíšstvo

V zmysle Plesníka patrí vegetácia tohoto územia do dubovej zóny, nížinnej podzóny, pahorkatinnej oblasti Žitavskej nivy.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v riešenom území tvoria jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy), karpatské dubovo-hrabové lesy, dubové a cerovo-dubové lesy. Pôvodné dreviny sú vrba biela, jelša lepkavá, jaseň úzkolistý, vrba popolavá a trojtyčinková, rešetliak prečisťujúci, hloh jednosemenný. Významné rastlinné spoločenstvá sú tvorené ostricovými porastami – s ostricou pobrežnou a štíhlou. Zastúpené sú aj psiarkové porasty s psiarkou lúčnou, iskerníkom mnohokvetým, pichliačom sivým, plamienkom celistvolistým.

Zoogeograficky v rámci terestrického biocyklu patrí územie do provincie stepí, panónskeho úseku (JEDLIČKA, L., KALIVODOVOÁ, E., 2002: *Zoogeografické členenie – terestrický biocyklus. Atlas krajiny SR*).

V rámci limnického biocyklu patrí územie do Pontokaspickej provincie, podunajského okresu a západoslovenskej časti (Hensel, K., Krno, I., 2002: *Zoogeografické členenie – limnický biocyklus. Atlas krajiny SR*).

Vzhľadom na vyššie uvedenú zoogeografickú príslušnosť, charakterizuje územie výskyt stepných druhov živočíchov a ich zoocenóz. Typickými stepnými druhmi sú tu napr. askalafus škvrnitokrídly, chrček a tchor svetlý. Najviac stepných faunistických druhov patrí článkonožcom, t.j. hmyzu.

Prevažujúcu skupinu tvoria biotopy veľkoblokových polí, viníc a sadov. V poliach sa vyskytujú bažanty, jarabice a zajace. Najmä v období zrelosti viniča sa vo viniciach združujú škorce.

Súčasnú faunu podľa druhov biotopov zastupujú obojživelníky ako kunka žltobruchá, ropucha bradavičnatá, ropucha zelená, rosnička zelená, hrabavka ostronohá, skokan štíhly, zelený aj hnedý. Z plazov sa tu vyskytuje užovka obyčajná, jašterica obyčajná a jašterica zelená. Spomedzi vtákov možno spomenúť hniezdičov: bocian biely, chriaštel malý, chriaštel poľný, včelárík zlatý, dudok chochlatý, brehuľa hnedá, trasochvost žltý, kaňa močiarna, potápka hnedá, chriaštel vodný, chriaštel bodkovaný, sliepočka zelenonohá, slávik krovinný, trsteniarik škvrnitý, t. spevný, žlna zelená, slávik obyčajný, straka obyčajná, stehlík konôpkár, strakoš červenochrbtý, d'ateľ malý, d'ateľ veľký, ľabtuška lesná, žltouchvost lesný, penice, oriešok.

Cicavce sú zastúpené druhmi: myška drobná, hryzec vodný, ryšavka žltohrdlá, hrdziak lesný, krt zemný, jež európsky, veverica stromová.

Z hmyzu sa v území nachádza niekoľko druhov rovnokrídlovcov, dvojkrídlovcov, napr. ovadovité a rohačkovité. Blanokrídlovcy sú zastúpené prevažne teplomilnými druhmi ako sú včela medonosná, čmeľ poľný, čmeľ zemný, mravec obyčajný, mravec žltý. Teplomilnejší zástupcovia z čeľade osovité: Polistes gallicus, P. nimpha, P. foederatum, sršeň (Vespa crabro).

Z motýľov bol zaznamenaný výskyt: bábočka pávooká, bábočka admirálska, bábočka sieťkovaná, hnedáček skorocelový, vidlochvost feniklový, očkaň prstovkovitý, očkaň pohánkový, ohniváček zlatobyľový, modráčik obyčajný, spriadač medvedí, nočný motýľ priadkovec d'atelinový, mora zlatistá a i. Z mäkkýšov možno spomenúť druhy pásikavec, pásikavec krovinný, jantárovka, slimák podobený, slizniak sieťkovaný a slizniak poľný a mnohé iné druhy. Pri vodných plochách v Bažantnici boli zaznamenané druhy: vodniak bahenný, šklabka veľká, vodniak vysoký.

Typickými zástupcami poľovnej zveri v území sú: zajac poľný, bažant poľovný, kačica divá, srnčia zver (srnce, srny, srnčatá).

b.1..7. Biotopy

V riešenom území sa nachádzajú nasledovné biotopy (podľa práce Ružičková a kol., 1996):

Lesné biotopy na LPF

2121200 Dubovo-brestovo-jaseňové lužné lesy

2112200 Dubovo-hrabové lesy panónske
2122200 Kultúry topoľov
2122500 Kultúry iných listnatých drevín

Kroviny a porasty drevín mimo lesa

2163000 Skupiny stromov, remízky
A210000 Stromoradia
A230000 Božie muky

Vody a brehové porasty

8160000 Regulovaný tok
5414000 Vysokobylinné nitrofilné porasty
8B10000 Trstňové porasty stojatých vôd a močiarov

Lúky a pasienky

3521100 Ovsíkové lúky nížinné a podhorské
A610000 Protipovodňové (ochranné) hrádze
3523000 Lúčne úhory

Antropogénne biotopy

A110000 Polia
A400000 Biotopy na opustených a nevyužívaných plochách
A122000 Vinohrady
A122100 Opustený vinohrad

b.1..8. Súčasná krajinná štruktúra

Krajinu obce Vinodol charakterizuje v prvom rade prevažne rovinný a v západnej časti mierne pahorkatinný reliéf. Väčšina prvkov súčasnej krajinej štruktúry sú poľnohospodárske pozemky – najmä orná pôda a vinice. Plochy viníc predstavujú významný krajinný prvok v katastri a spolu s typickými vinohradníckymi stavbami – hajlochmi ponúkajú veľmi vítanú možnosť alternatívnych aktivít pre obyvateľstvo. Orné pôdy sú plošne najviac zastúpeným krajinným prvkom. Sú prevažne veľkoplošného charakteru, avšak v blízkosti obce na niektorých miestach je zastúpený aj maloplošný súbor ornej pôdy. Poľnohospodársku krajinu dopĺňajú menej zastúpené lesné porasty – Vinodolský hájik a porast pri dvore Agrovinolu za riekou Nitra. Keďže v nich prevládajú pôvodné druhy, majú tieto porasty aj významný ekostabilizačný charakter. Vodné prvky zastupuje v prvom rade rieka Nitra s obojstrannou vysokou hrádzou niekoľko metrov nad úroveň okolitého terénu. Pozostatky jej pôvodného koryta tvoria len mokradné lokality po mŕtvych ramenách umiestnené v oblasti lesných porastov Vinodolského hája a v južnej časti územia oproti obci. Stojaté vodné plochy sú zastúpené vodnou plochou – rybníkom priamo v obci, ktorý tvorí aj významnú ornitologickú lokalitu. Rybník je v rámci riešeného územia jedným z najatraktívnejších miest z hľadiska krajinotvorby.

Intravilán obce prebieha severo-južným smerom a je umiestnený mierne na západ od centrálnej časti riešeného územia, zo západnej strany je ohraničený riekou Nitra. Obec tvoria prevažne rodinné domy so záhradami bez výškových budov. Osobitný prvok súčasnej krajinej štruktúry predstavuje extenzívna výstavba, dnes už skôr rekreačného charakteru, tvorená stavbami drobných vinárskych domčekov vo viniciach. V katastroch sa nachádzajú aj plošne väčšie zastavané plochy – areály poľnohospodárskych podnikov Agrovinolu s.r.o.

C) DEMOGRAFICKÝ POTENCIÁL A BYTOVÝ FOND

C.1. DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

c.1..1. Základné demografické ukazovatele a vývoj počtu obyvateľov

Obec Vinodol patrí administratívne do okresu Nitra. Celková výmera katastra obce je 14 981 682 m².

Pri počte obyvateľov 1951 (v r. 2009) hustota zaľudnenia obyvateľov na 1 km² predstavuje v obci Vinodol hodnotu - 130 obyvateľov, čo predstavuje o 59 obyvateľov menej ako mal okres Nitra (189 obyvateľov na km²) ale o 19 obyvateľov viac ako malo Slovensko (111 obyvateľov na km²), ktoré sa považuje za priemerne zaľudnenú krajinu.

Tab. č. 1. Historický vývoj počtu obyvateľov v obci Vinodol v rokoch 1785-2014 (Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Štatistický úrad SR, obecný úrad)

	Rok***	Počet Obyvateľov	Prírastok (úbytok) oproti predchádz. obdobiu	Predchádzajúce obdobie =100%	Rok 1869=100%
1	1787	852	-	-	100,0
2	1828	1137	285	133,5	133,5
3	1869	1098	-39	96,6	127,8
4	1880	1005	-93	91,5	117,5
5	1890	1177	172	117,1	138,1
6	1900	1245	68	105,8	146,1
7	1910	1308	63	105,1	153,5
8	1921	1393	85	106,5	163,5
9	1930	1467	74	105,3	172,2
10	1940	1493	26	101,8	175,2
11	1948	1417	-76	94,9	166,3
12	1961	1703	286	120,2	199,9
13	1970	1861	158	109,3	218,4
14	1991	1671	-190	89,8	196,1
15	*1996	1719	48	102,9	201,8
16	*2001	1851	132	107,7	217,3
17	**2003	1875	24	101,3	220,1
18	**2005	1891	16	100,9	221,9
19	**2007	1925	34	101,8	225,9
20	**2009	1951	26	101,4	229,0
21	**2011	1922	-29	98,5	225,6
22	**2012	1947	25	101,3	228,5
23	*2014	2017	70	103,6	236,7

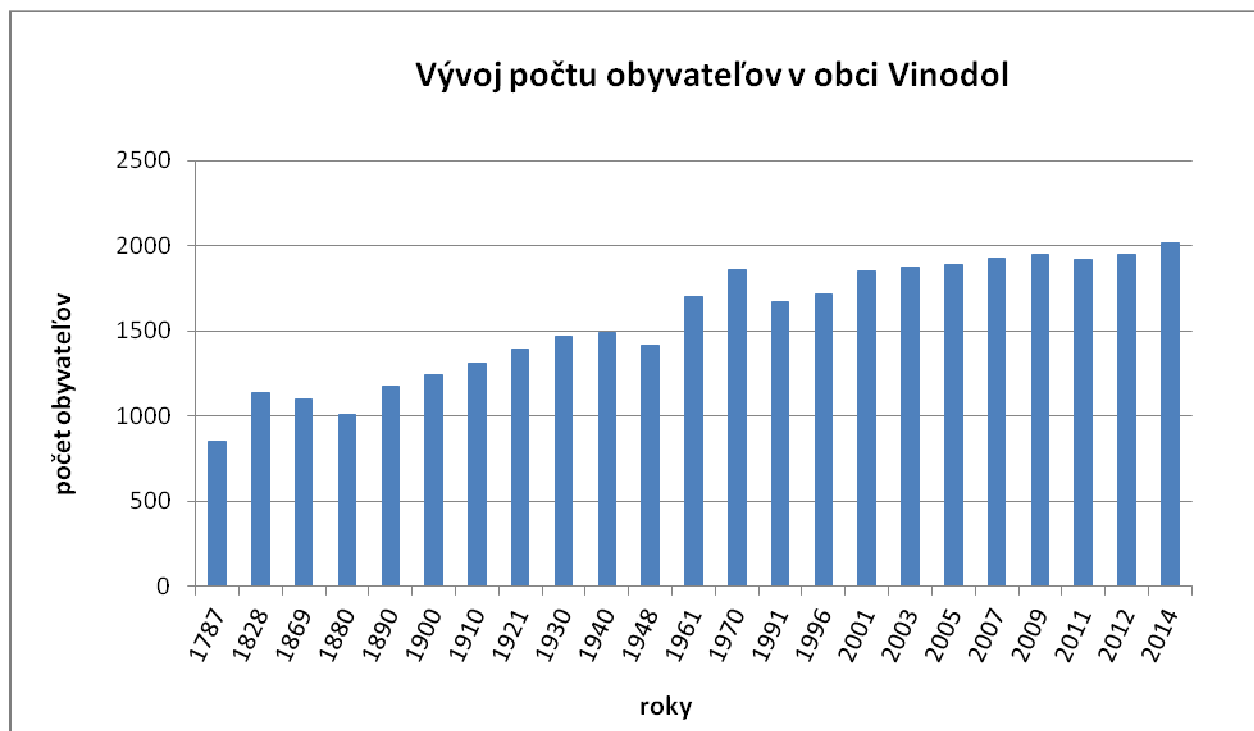
*údaje získané z PHSR obce Vinodol, resp. obecného úradu

**údaje získané z www.statistics.sk

***do sčítania obyvateľov v r.1961 je výsledný počet súčtom obyvateľov Horného a Dolného Vinodolu

Od konca 19. stor. po začiatok II. svetovej vojny počet obyvateľov rovnomerne stúpa. Vplyvom vojnových rokov je pochopiteľne tento trend narušený. Od r. 1948 po r. 1970 počet obyvateľov pomerne prudko stúpol takmer o 450 obyvateľov (z 1417 na 1861). Po tomto roku v priebehu 20 rokov klesol počet o takmer 200 obyvateľov na 1671. Príčinu treba hľadať hlavne v otvorení hraníc po r. 1989. Od r. 1991 však po r. 2007 opäť počet obyvateľov rovnomerne stúpa, a posledné roky sa držal tesne pod hranicou 2000 a v tomto roku túto hranicu prekročil.

Graf č. I : Vývoj počtu obyvateľov obce Vinodol (r. 1787 – 2012)

c.1..2. Pohyb obyvateľov v obci

Pri skúmaní prirodzeného pohybu môžeme konštatovať, že prevládala v skúmaných rokoch natalita nad mortalitou, čo znamená prirodzený prírastok na konci r. 2012 oproti začiatku roku 2003 o 74 obyv.

Čo sa týka migračného pohybu obyvateľov ten predstavoval za sledované obdobie úbytok o 9 obyvateľov. Celkovo to znamená úbytok obyvateľstva v tomto období o 60 obyv. t.j. -6,1%.

Tab. č. 2: Pohyb obyvateľstva obce Vinodol v r.2003 - 2012 (Štatistický úrad SR)

rok	Stav k 1. 1.	Živonarodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Prisťahovalí	Vystaňovalí	Prírastok (-úbytok) sťahovaním	Celkový prírastok (-úbytok)	Stav ku koncu obdobia
2003	1873	22	15	7	23	28	-5	2	1875
2005	1891	20	28	-8	42	15	27	19	1910
2007	1925	27	13	14	27	23	4	18	1943
2009	1951	24	19	5	36	19	17	22	1973
2011	1922	20	22	-2	22	17	5	3	1925
2012	1925	28	16	12	31	21	10	22	1947

c.1..3. Štruktúra obyvateľov v obci

Pohlavie a vek patria medzi základné biologické znaky obyvateľstva. Vývoj štruktúry obyvateľstva podľa veku a pohlavia dokumentuje tabuľka č. 6. V roku 2001 bol podiel žien na celkovom počte obyvateľov 51%. Veková štruktúra obyvateľov obce Vinodol v roku 2012, rozčlenená na predproduktívny vek (18,08%), produktívny vek (70,78%) a poproduktívny vek (11,15%) charakterizuje vysoký podiel obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku, čo predstavuje mladnutie populácie v obci.

Priemerný vek obyvateľov obce Vinodol je 36,4 rokov. Index starnutia je 61,65.

Tabuľka č. 3: Štruktúra obyvateľstva podľa veku a podľa pohlavia (SODB 2012)

	muži	ženy	úhrn	V %
Spolu	954	993	1 947	100
Predproduktívny	190	162	352	22,40
Produktívny	703	675	1378	59,68
Poproduktívny	61	156	217	17,92
Podiel obyvateľstvá v % :				
Predproduktívny	19,92	16,31	18,08	
Produktívny	73,69	67,98	70,78	-
Poproduktívny	6,39	15,71	11,15	-
Priemerný vek	33,81	38,87	36,39	-

Tabuľka č. 4: Porovnanie obyvateľstva podľa veku v r. 2003 - 2012 (Štatistický úrad SR)

rok	Počet obyv. k 31.12.	Vtom vo veku						Priemerný vek	Index star-nutia
		predprod.	produkt.	poprod.	predprod.	produkt.	poprod.		
		absolútne			v %				
2003	1875	420	1119	336	22,40	59,68	17,92	34,48	80,00
2005	1910	420	1161	329	21,99	60,79	17,23	34,45	78,33
2007	1943	383	1 224	336	19,71	63,00	17,29	35,17	87,73
2009	1973	372	1257	344	18,85	63,71	17,44	35,48	92,47
2011	1925	354	1360	211	18,39	70,65	10,96	36,11	59,6
2012	1947	352	1378	217	18,08	70,78	11,15	36,39	61,65

Obyvateľstvo obce Vinodol môžeme charakterizovať z hľadiska národnostnej štruktúry ako homogénny typ, nakoľko slovenská národnosť sa pohybuje okolo 95% obyvateľov.

Tab. č. 5. Bývajúce obyvateľstvo podľa národností v % (SODB 2011)

Národnosť	muži	ženy	Spolu	Spolu v %
Slovenská	876	921	1 797	93,00
Maďarská	17	32	49	2,50
Rómska	13	10	23	1,20
Česká	2	1	3	0,20
Poľská	0	1	1	0,05
Moravská	0	1	1	0,05
Nezistená	28	30	58	3,00
Spolu	936	996	1 932	100

V roku 2011 sa až 86,90% obyvateľov prihlásilo k veriacim rímskokatolíckej cirkvi, čo je takmer homogénny výsledok z hľadiska náboženskej štruktúry.

Tab. č. 6. Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v % (SODB 2001)

Náboženské vyznanie / cirkev	muži	ženy	Spolu	Spolu v %
Rímskokatolícka cirkev	800	879	1 679	86,90
Pravoslávna cirkev	1	0	1	0,05
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0	2	2	0,10
Reformovaná kresťanská cirkev	39	29	68	3,51
Evanjelická cirkev metodistická	1	0	1	0,05
Cirkev adventistov siedmeho dňa	2	0	2	0,10
Kresťanské zbory	2	2	4	0,21
Bez vyznania	33	22	55	2,85
Iné	1	0	1	0,05
Nezistené	57	62	119	6,16
Spolu	936	996	1 932	100,00

C.2. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA

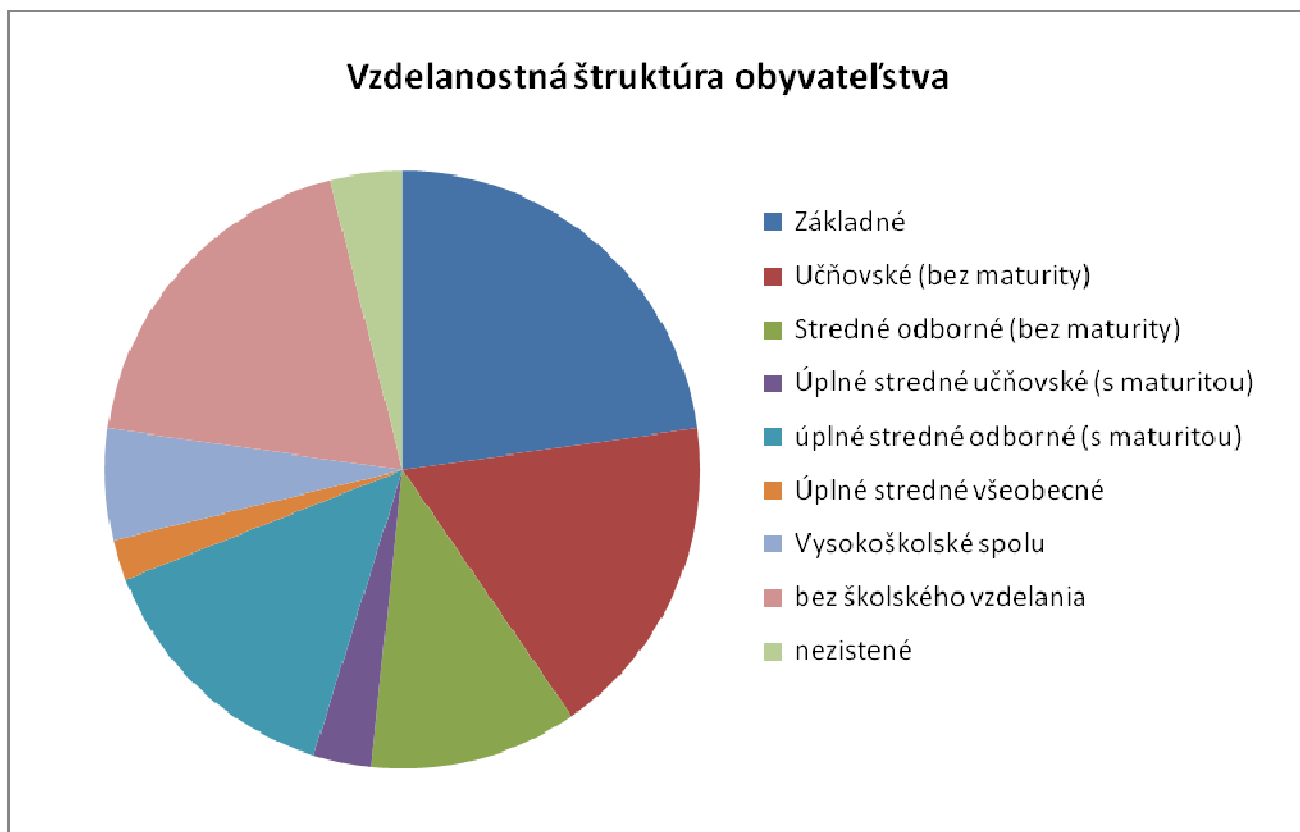
c.2..1. Vzdelanostná štruktúra v obci

Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce Vinodol bola skúmaná na základe sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011. Z výsledkov bolo zistené, že najviac je zastúpená skupina osôb so základným vzdelaním (28,9%) a osôb vyučených bez maturity (27,3%), úplné stredné odborné vzdelanie má ukončené 12,2% obyvateľov a len 4,3% má ukončené vysokoškolské vzdelanie (tab. č. 12). Môžeme konštatovať, že vzdelanostná štruktúra obyvateľstva vo Vinodole je mierne nepriaznivá, ale zodpovedá veľkostnej skupine obce.

Tab. č. 7. Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania (SODB 2011)

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	Spolu v %
Základné	173	262	435	22,5
Učňovské (bez maturity)	208	129	337	17,6
Stredné odborné (bez maturity)	115	101	216	11,2
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	32	28	60	3,2
úplné stredné odborné (s maturitou)	128	143	271	14,1
Úplné stredné všeobecné	12	30	42	2,3
Vyššie odborné vzdelanie	7	14	21	1,1
Vysokoškolské bakalárske	4	20	24	1,2
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	37	49	86	4,5
Vysokoškolské doktorandské	2	3	5	0,3
Vysokoškolské spolu	43	72	115	6,0
bez školského vzdelania	183	177	360	18,7
nezistené	35	40	75	3,9
Úhrn	936	996	1 932	100,0

Graf č. 2 : Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce Vinodol (SODB 2011)

c.2..2. Ekonomická aktivita v obci

Na celkovom počte obyvateľov obce Vinodol sa v r. 2011 podieľalo ekonomicky aktívne obyvateľstvo (EAO) 47,6 %. Celkový počet EAO podľa sčítania z roku 2011 je 920 obyvateľov, ktorí predstavovali 70,39 % obyvateľov produktívneho veku.

Tab. č.8: Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity a pohlavia (SODB 2011)

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne					
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní	
Muži	523	56,8	0	9	113	1
Ženy	397	43,2	13	6	76	0
Spolu	920	100,0	13	15	189	1

Pohlavie	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí
Muži	0	122	10
Ženy	48	232	11
Spolu	48	354	21

Pohlavie	Osoby závislé				Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska	
	spolu	v tom					spolu	%
		deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl				
Muži	262	201	44	17	19	936	575	61,4
Ženy	273	186	55	32	35	996	632	63,5
Spolu	535	387	99	49	54	1 932	1 207	62,5

Tab. č.9: Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní a pohlavia (SODB 2011)

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
Úhrn	muži	328	9	55	1	1	129	523
	ženy	297	2	16	0	0	82	397
	spolu	625	11	71	1	1	211	920
%		67.9	1.2	7.7	0.1	0.1	22.9	100.0

Celkový počet nezamestnaných vo Vinodole v roku 2011 bolo 189 obyvateľov, čo tvorilo 14% z počtu produktívnych obyvateľov v obci, z toho 113 mužov a 76 žien.

Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa odvetvového hospodárstva (r.2011) v obci Vinodol potvrdzuje, že najviac obyvateľstva pracuje vo výrobe (25,32%), nasleduje odvetvie obchodu (18,15%) a stavebníctvo (8,15%). Poľnohospodárska výroba a poľovníctvo tvorí 4,13%, doprava 3,36% EAO.

Obec je charakterizovaná ako čisto vidiecky typ osídlenia, čo sa prejavuje hlavne v malých pracovných príležitostiach. Za prácou odchádza 705 obyvateľov, čo predstavuje 76,63 % z EAO.

Tab. č. 10. Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti (SODB 2011)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	23	15	38	25
Lesníctvo a ťažba dreva	1	2	3	2
Ťažba uhlia a lignitu	2	0	2	0
Iná ťažba a dobývanie	3	0	3	3
Výroba potravín	8	9	17	11
Výroba nápojov	1	0	1	0
Výroba textilu	1	2	3	0
Výroba odevov	8	8	16	11
Výroba kože a kožených výrobkov	3	1	4	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	9	4	13	9
Tlač a reprodukcia záznamových médií	0	2	2	2
Výroba chemikálií a chemických produktov	4	1	5	4

Výroba výrobkov z gumy a plastu	7	12	19	16
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4	4	8	4
Výroba a spracovanie kovov	2	1	3	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	30	5	35	30
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	20	13	33	30
Výroba elektrických zariadení	5	2	7	5
Výroba strojov a zariadení i. n.	12	1	13	10
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	13	19	32	23
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	3	0	3	2
Výroba nábytku	2	3	5	3
Iná výroba	6	10	16	11
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	3	4	7	7
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	1	5	4
Zber, úprava a dodávka vody	3	0	3	3
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	0	1	0
Výstavba budov	12	2	14	12
Inžinierske stavby	4	1	5	5
Špecializované stavebné práce	51	5	56	49
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	4	1	5	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	25	11	36	28
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	23	77	100	81
Pozemná doprava a doprava potrubím	28	3	31	25
Skladové a pomocné činnosti v doprave	13	2	15	11
Poštové služby a služby kuriérov	2	7	9	7
Ubytovanie	2	3	5	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	9	7	16	11
Nakladateľské činnosti	2	0	2	0
Telekomunikácie	1	0	1	0
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	2	2	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	5	3	8	7
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	1	1	2	1
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	0	1	0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	5	3	8	8
Právne a účtovnícke činnosti	1	1	2	2
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	3	2	5	5
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	5	1	6	5
Vedecký výskum a vývoj	1	0	1	1
Reklama a prieskum trhu	0	1	1	1
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	0	2	1
Veterinárne činnosti	2	1	3	2
Prenájom a lízing	1	0	1	1
Sprostredkovanie práce	2	1	3	2
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	0	1	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	12	3	15	14
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	1	4	4
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	2	5	7	6
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	41	26	67	60
Vzdelávanie	11	29	40	34
Zdravotníctvo	10	16	26	25
Starostlivosť v pobytoch zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	5	6	5

Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	1	2	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1	1
Činnosti herní a stávkových kancelárií	2	2	4	2
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	0	2	2	2
Činnosti členských organizácií	0	2	2	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	1	2	2
Ostatné osobné služby	2	11	13	12
Nezistené	54	36	90	41
Spolu	523	397	920	705

Rozvoj obce ovplyvňujú aj obyvatelia, ktorí podnikajú prevažne na základe živnostenského oprávnenia. K najrozšírenejším patrí obchod a služby. Priamo v obci je výroba (firma KOVO) s cca 10 zamestnancami.

C.3. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Pre obec Vinodol je charakteristický bytový fond v rodinných domoch. Vychádzajúc zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, vo Vinodole predstavoval celkový domový fond 529 domových jednotiek, z toho obývaných rodinných domov je 448, obývaných bytových domov 5 a obývaných ostatných budov 1. Trvale obývaných domov celkom bolo 467. Dve tretiny (301) domov sú postavené po II. sv. vojne a v období socializmu (1946 – 1990). Viac ako jedna pätina (83) je z rokov do 1945. Necelých 60 domov je postavených po r. 2000.

Dnes je celkový počet domov vo Vinodole 661 (inf. obecny úrad).

Tab. č. 10. Domy obývané a neobývané (SODB 2011)

Domy														
spolu	obývané													
	spolu	podľa typu			podľa formy vlastníctva						podľa obdobia výstavby			
		z toho			z toho						z toho			
		rodinné domy	bytové domy	iné	Fyzické osoby	štát	obce	iné právnické osoby	Kombináta vlastníkov	iné	do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001a neskôr
529	467	448	5	1	441	1	0	1	5	1	83	301	28	29

Domy											
neobývané											s nezistenou obývanosťou
spolu	podľa dôvodov neobývanosti					podľa obdobia výstavby					
	v tom					v tom					
	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvolnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	nezistené	
60	6	42	3	5	4	0	0	0	0	60	2

Úroveň bývania a vybavenosti domácností v obci Vinodol je rozdielna. Kvalita bývania sa určuje ukazovateľmi ako napríklad vybavenosť bytov ústredným kúrením, kúpeľňou, alebo sprchovacím kútom, farebným televízorom, mobilným telefónom, osobným automobilom a zavedeným internetom.

Tab. č. 11. Štandard bytov v rodinných domoch (SODB 2011)

Obývané byty v rodinných domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	z toho				z toho				Mobilný telefón	osobný počítač/notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40 - 80	81 - 120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bezvodovodu					
470	5	57	280	126	395	28	3	11	376	239	246	121	213

Tab. č. 12. Štandard bytov v bytových domoch (SODB 2011)

Obývané byty v bytových domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	z toho				z toho				Mobilný telefón	osobný počítač/notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40 - 80	81 - 120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bezvodovodu					
19	1	10	8	0	13	0	0	4	11	5	4	4	4

Vzhľadom k tomu, že vývoj v elektronike nasleduje veľmi rýchlo, čo má odraz v jej cene na trhu, je predpoklad, že úroveň tejto časti vybavenia bytov neustále stúpa.

C.4. CELKOVÉ ZHODNOTENIE

Obec Vinodol sa nachádza cca 15 km od najbližšieho centra vybavenosti mesta Vráble a cca 18 km od krajského mesta Nitra. Asi 20 km od obce sa nachádza termálne kúpalisko Podhájska. Neďalekou obcou Komjatice prechádza železničná trať Nové Zámky – Šurany – Nitra. Cez kataster obce preteká rieka Nitra. Vcelku možno povedať, že geografická poloha obce je pomerne priaznivá a obec môže do určitej miery využívať aj externé zdroje, resp. potenciál.

Základné demografické ukazovatele obce sú zväčša zodpovedajúce veľkosti obce. Od roku 1991 počet obyvateľov permanentne stúpa s menšími výkyvmi v posledných rokoch. V tomto roku prekročila obec Vinodol počet 2000 obyvateľov.

Limitujúcim prvkom rozvoja obce je chýbajúca kanalizácia.

D) SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

D.1. SOCIÁLNE VYBAVENIE

Školstvo a výchova :

Na základe zákona č.416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1.7.2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí.

Vzdelávacie zariadenia v obci sú zastúpené materskou škôlkou (MŠ) a základnou školou (ZŠ). ZŠ sa nachádza v strede obce.

Základná deväťročná škola s vyučovacím jazykom slovenským mala v r. 2007 počet žiakov 245. V minulo školskom roku navštevovalo ZŠ 162 žiakov. V škole je bezplatný prístup na internet. V rámci areálu školy je zriadené Elokované pracovisko Spojenej školy internátnej Nitra.

MŠ sa nachádza v severnej časti Horného Vinodolu. Materská škola mala v r. 2007 počet detí 32, v minulom roku 19. Nachádza sa tu detské ihrisko.

Zdravotníctvo :

V obci sa nachádza zdravotné stredisko, kde je zriadená Neštátna ambulancia praktického lekára pre dospelých a detská poradňa. Ordinačné hodiny sú v utorok a vo štvrtok od 7,30 – do 12,30 hod. V pondelok, stredu a piatok sú ordinačné hodiny v Neštátnej ambulancii PLPD Veľký Cetín v čase od 7.30 - 12.30. Pracovná doba je tu 7.00 - 15.30.

Zdravotnícke služby praktického lekára pre dospelých sú zabezpečované v neštátnom zdravotníckom zariadení umiestnenom v polyfunkčnom objekte spolu s Lekárňou a Obecným úradom. Iné objekty zdravotníckych služieb sa tu nenachádzajú.

Za vyššou vybavenosťou (stredné školstvo, odborná zdravotná starostlivosť) obyvatelia obce dochádzajú do mesta Vráble, resp. Nitra.

V zriaďovateľskej pôsobnosti obcí sú v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z.z. zariadenia sociálnych služieb. V rámci sociálnej infraštruktúry má obec zabezpečené nasledujúce opatrovateľské služby : vývarovňa a roznáška obedov pre dôchodcov (pravidelne); príležitostne im zabezpečuje nákupy alebo lieky.

D.2. OBCHOD A SLUŽBY

Maloobchod :

Maloobchodná sieť poskytuje občanom spravidla len základné služby. Obchodná sieť COOP JEDNOTA má v obci prevádzky - Horný a Dolný Vinodol so zmiešaným tovarom, hlavne potravinami, nápojmi, tabakom.

V obci v súčasnosti existujú aj ďalšie súkromné predajne:

- Drogeria KOM — predajňa drogérie, ale aj iného tovaru (textil, obuv, domáce potreby, záhradkárské potreby, školské potreby, darčkové predmety, hračky a pod.) – Horný Vinodol
- Potraviny LEMA — predajňa potravín (Horný Vinodol)
- Potraviny TREND — predajňa potravín (Dolný Vinodol)
- Kvetinárstvo v blízkosti Obecného úradu, kde okrem kvetín predávajú sklo, porcelán, hračky, textil, školské potreby
- Gazdovský dvor – predajňa zeleniny a ovocia (fy Bartha SHR – poľnohospodársky subjekt)
- predaj sudového a fľaškového vína zabezpečuje fy Agrovinol, s.r.o.

Služby :

V obci prevádzkujú :

- kaderníctvo (roztrúsene po obci)
- kopírovacie práce (v predajni Kvetinárstvo)
- kovovýrobu (Zámočníctvo KOVO — zámočnicke práce, výroba kovaných brán atď.), v areáli sa nachádzajú aj stavebniny
- montáž vodoinštalácií a plynu (roztrúsene po obci)
- zmrzlina (v centre obce v parčíku oproti cintorínu v Dolnom Vinodole)

V obci sa nachádza poštový úrad a poštová banka v bývalej požiarnej zbrojnici v Hornom Vinodole.

Pohostinstvo, verejné stravovanie :

Pohostinské stravovacie služby v obci sú nasledovné :

- kuchyňa – vývarovňa v budove Kultúrneho domu – kapacita 130 stoličiek, usporiadávajú sa tu svadby a iné hostiny na objednávku. Denne sa tu varí na objednávku pre zamestnancov úradu, prípadne iných firiem a pre dôchodcov
- pizzeria TI-MIX v bývalej predajni COOP Jednota v Dolnom Vinodole s neznámou kapacitou (v súčasnosti v rekonštrukcii, resp. dostavbe)
- Biliard club Pod Brezami — reštauračné zariadenie a pohostinstvo s kapacitou 70 stoličiek, terasa 80 stoličiek
- Biela čiapočka — pohostinstvo s kapacitou 50 stoličiek
- Výčap Trend 30 stoličiek

Ubytovanie : V katastri obce sa v súčasnosti nenachádzajú žiadne ubytovacie kapacity pre návštevníkov. Nachádza sa tu nedokončená rekonštrukcia, resp. adaptácia objektu bývalej vinárskej výroby na penzión s neznámou lôžkovou kapacitou.

D.3. OSTATNÉ VYBAVENIE

Obecný úrad : Nachádza sa v strede obce na hranici Horného a Dolného Vinodolu v polyfunkčnom objekte na 2. Podlaží, spolu s ambulanciou lekára a lekárňou na 1. podlaží.

V budove obecného úradu sú zriadené štyri kancelárie, miestnosť (sklad) CO a zasadacia miestnosť, ktorá príležitostne slúži ako sobášna miestnosť.

Pošta je umiestnená v bývalej požiarnej zbrojnici v severnej časti Horného Vinodolu. Má otváracie hodiny v pracovné dni pondelok, utorok, štvrtok a piatok 07:30 - 12:00 12:30 - 15:00, v stredu 07:30 - 12:00 13:30 - 17:00. Nachádza sa tu aj poštová banka.

Kultúrne zariadenia :

V obci v polyfunkčnom objekte sa nachádza kultúrny dom, kde sa usporadúvajú rôzne kultúrne a spoločenské akcie ako napr. svadby, plesy, rodinné oslavy, rôzne školské akadémie a obecné slávnosti. Pôsobia tu dva divadelné súbory RÁMUS a PARARÁMUS.

Medzi kultúrne zariadenia obce patrí kultúrny dom, ktorý je súčasťou polyfunkčného objektu spolu s Obecným úradom, ambulanciou lekára a lekárňou. Sála kultúrneho domu má kapacitu 130 stoličiek a je hojne využívaná pri rôznych príležitostiach, resp. kultúrnych a spoločenských akciách, ako sú svadby, plesy, rodinné oslavy, rôzne školské akadémie a obecné slávnosti.

Ďalšími kultúrnymi zariadeniami v obci sú dva kostoly z toho jeden katolícky kostol a druhý evanjelický reformátorský kostol.

Knižnica : Obecná knižnica sa nachádza v areáli Základnej školy vo Vinodole, v priestoroch školskej jedálne. Otváracie hodiny knižnice sú: utorok od 18,00 do 19,00 hod., v nedeľu od 13,00 do 14,00 hod. Je tu k dispozícii cca 4100 titulov, je tu pripojenie na internet a bezplatný prístup verejnosti.

Cintorín: V obci sa nachádzajú tri cintoríny. Obec má umiestnené mapy cintorínov na stránkach <http://www.cemeterysk.sk/>.

Stránka umožňuje:

- zobrazenie mapy cintorína
- vyhľadávanie podľa hrobového miesta alebo podľa osobných údajov.

V strednom cintoríne je umiestnený Dom smútku. Tento cintorín plánuje obec rozšíriť.

Telovýchova a šport : nachádzajú sa tu ihriská pri ZŠ pre deti i dospelých, aj telocvičňa. Sú tu dve viacúčelové ihriská – jedno pre nohejbal, volejbal a tenis, druhé pre hokej a basketbal. Hneď vedľa je jedno futbalové ihrisko a potom ďalšie so základnou vybavenosťou, ako je hygiena, šatne a tribúna. V obci funguje futbalový klub. A - mužstvo FC Vinodol hrá 2.B. triedu futbalovej súťaže.

Vinodolskí nohejbalisti hrajú 2. Slovenskú nohejbalovú ligu. Svoje zápasy odohrávajú na novopostavenom antukovom ihrisku, alebo v telocvični ZŠ.

V posledný prázdninový víkend, v sobotu 31. augusta 2013, sa vo Vinodole koná už tradične turnaj v plážovom volejbale. Ide o veľmi atraktívny šport, ktorý si získava čoraz viac fanúšikov.

Za vyššou vybavenosťou (športovo-rekreačné a kultúrne vyžitie) obyvatelia obce dochádzajú do mesta Vráble, resp. Nitra.

E) KULTÚRNE A HISTORICKÉ HODNOTY

(sprac. podľa webovej stránky obecného úradu a Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku)

Obec vznikla zlúčením Horného a Dolného Vinodolu v r. 1960.

Obec bola známa vo svete aj z dávnych čias. V blízkosti obce viedla cesta, ktorú používali kupci. Bola to takzvaná Jantárová cesta. Pri doline, kde sa nachádzal hliník, stála do roku 1900 budova - zjazdový hostinec, ktorý slúžil pre cestujúcich. V roku 1699 za tureckej okupácie bola obec zničená. Úrodný rovinatý kraj s kľukatou riekou Cetinkou nedovolili, aby naša obec bola vymazaná z mapy. Na severovýchodnej polohe si občania vysadili vinice, ktoré sa tam nachádzajú dodnes. Len dopravné prostriedky - rebrináky, nahradili motorové vozidlá. Zostal len pracovitý ľud.

Prvá písomná zmienka o obci Horný Vinodol pochádza z roku 1113. Mala názov Zoulous. Nachádzala sa v susedstve majetku zoborského opátstva. V roku 1156 Sceuleus. V roku 1214 obec patrila kláštoru v Hronskom Beňadiku, zemanom a kláštoru v Bzovíku. V roku 1247-1410 časť obce patrila Ostrihomskému arcibiskupstvu.

V 16. storočí patrila rodinám Kurtyovcom, Papovcom, Forgáčovcom. V 18. storočí Szórenyiovcom, Moteškým. Za Tureckej okupácie v roku 1699 obec spustla.

V roku 1715 mala obec 18 usadlostí, v roku 1787 mala 43 domov a 289 obyvateľov a v roku 1828 mala 59 domov a 408 obyvateľov.

Obyvatelia obce sa zaoberali poľnohospodárstvom. Obec si zachovala poľnohospodársky ráz aj po roku 1918. V roku 1938-45 bola pripojená k Maďarsku. 28. marca 1945 bola obec Horný Vinodol oslobodená.

Prvá písomná zmienka o obci Dolný Vinodol je z roku 1531. Názov obce bol Alsó Zevles a patrila zemianskym rodinám Kunovcov, Thátovcov a Bánkyovcov. V roku 1715 mala 5 domácností, v roku 1785 mala 104 domov a 563 obyvateľov a v roku 1828 mala 105 domov a 729 obyvateľov. V roku 1786 sa obec volala Dolný Sölös a od roku 1920 Dolný Síleš.

Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom. V dolnom Vinodole okrem katolíkov sú občania s vyznaním reformovano-evanjelickej cirkvi. Založenie tejto cirkvi sa datuje od roku 1785. Do roku 1897 mala obec evanjelicko-reformátorskú školu maďarskú. Občania prispievali k vydržiavaniu kňaza a učiteľa. Do školy chodili žiaci vyznania rímskokatolíckeho aj reformátorského. Slováci aj Maďari.

1.1. 1960 boli obce Dolný Síleš a Horný Síleš zlúčené do obce Vinodol.

V roku 1782 prichádza v obci k zmene zemepána, nakoľko barón Serényi predal majetok Pavlovi Motešickému. Dňa 20.9.1787 bol obcou zvolený prvý učiteľ a organista František Jankovič s podmienkou, že vo všedný deň bude vykonávať kostolnícke povinnosti. Po ňom prišiel do obce nový učiteľ - praeceptor Ján Kosa. V roku 1789 si obec postavila školu, do ktorej sa 23.11.1789 presťahoval učiteľ bývať. Canonik Vis v roku 1811 udáva, že učiteľom školy je stále učiteľ Ján Kosa. Škola je malá, byt schátralý. Do školy chodí päť žiakov. Škola sa podobala viac väzeniu ako škole. Bola postavená z nabíjanej hliny, pokrytá slamou. Pozostávala z jednej miestnosti, to je z bytu učiteľa a z druhej, ktorá slúžila za učebňu.

V roku 1892 bola v Hornom Vinodole postavená nová škola. Na stavbu prispel peniazmi zemepán Simora. Budova stojí dodnes. Do roku 1970 slúžila ako ZŠ. Dnes je to MŠ.

V Dolnom Vinodole bola štátom vystavená v roku 1896 maďarská ľudová škola. Obec sa zaviazala, že ju bude udržiavať v dobrom stave. Až do roku 1918 sa v nej vyučovalo po maďarsky. Prevrat v roku 1918 vyvolal v obci veľa zvrátov. Zmena sa stala na škole, kde sa začalo vyučovať po slovensky. Počas okupácie bola zase vytvorená jedna trieda maďarská. Od oslobodenia sa v obci vyučuje len po slovensky.

V roku 1968-1970 bola v obci vybudovaná nová základná škola a to 14-riedna škola, telocvičňa, školská jedáleň. Pri škole je postavená štvorbytovka - učiteľské byty. ZŠ v obci navštevujú aj žiaci v Veľkého Cetína, ktorí sa učia po slovensky.

Záujmové združenia v obci sú nasledovné:

- Senior Klub Vinodol
- Klub vinohradníkov
- Občianske združenie Zoulus
- Občianske združenie Čin Čin
- Poľovnícke združenie Vinodol
- Dievčenský folklórny súbor Silešánek

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v katastri obce neeviduje žiadne nehnuteľné národné kultúrne pamiatky.

Súpis pamiatok na Slovensku (Obzor Bratislava, 1968, zv.3) k obci Vinodol uvádza :

- **Kostol, reformovaný**, klasicistický z r. 1790
- **Kostol, katolícky**, Ružencovej P. Márie, neobarokový, z r. 1892
- **Zvonica**, ľudová stavba, z roku 1876
- **Mariánsky stĺp**, barok, z roku 1701

Okrem týchto pamiatok obec zverejňuje na svojich webových stránkach aj nasledovné údaje :

Socha sv. Trojice z roku 1753 - zhotovená k úcte najsvätejšej Trojice.

Zvonica z roku 1876 - ľudová murovaná stavba. Zvon je z 19. storočia.

Mariánsky barokový stĺp pred kostolom z roku 1701. Sochu panny Márie dal postaviť biskup Sirmijský a barón Ladislav Szórenyi.

Rímskokatolícky kostol Ružencovej Panny Márie - neobarokový. Bol postavený v roku 1892. Opravený v 20. storočí. Jednoloďový priestor s polygonálnym uzáverom presbytéria a prestavanou vežou. Vonkajšia architektúra členená opornými piliermi. Interiér zaklenutý pruskými klenbami. Na čelnej fasáde po oboch stranách vstupného portálu sú pomníky s plastikami sv. Jána Nepomúckeho a sv. Antóna. V roku 1991 bola prevedená prístavba Mons. Jánom Gálisom.

Návštevníkov, alebo okoloidúcich cestujúcich z Nitry víta socha **sv. Donáta**. Pôvodná socha bola postavená v roku 1834 biskupom Radvánim. V roku 1993 bola socha zničená a ukradnutá. Pri rieke Cetínke sa nachádza socha sv. Jána Nepomúckeho. Pri poľných cestách, ktoré vedú do viníc, sú postavené 2 kríže. Prvý dal postaviť katolícky divadelný krúžok Dolný Síleš 14.9.1946. Druhý postavila Dolnosílešská katolícka mládež 14.9.1942. V dvoch parkoch sú postavené pomníky padlých v I. a II. svetovej vojne.

Pri vstupe do cintorína v Dolnom Vinodole stojí kríž z roku 1883.

V Hornom Vinodole stojí kríž z roku 1889.

Vinodolské vinice stráži patrón vinohradníkov sv. Urban.

V obci sa nachádzajú archeologické lokality v polohách Lázky (neolit, eneolit, halštát, sťahovanie národov, včasný stredovek), Dolina (paleolit), areál bývalého JRD (pohrebisko zo včasného stredoveku – 10.-11. Stor.), Závodie (eneolit, doba bronzová, halštát, včasný stredovek). Vzhľadom na topografiu terénu je v katastrálnych územiach Dolný a Horný Vinodol pravdepodobná existencia ďalších doteraz neznámych archeologických nálezísk.

F) HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA

F.1. ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN

Na území katastra sa nenachádzajú ložiská vyhradených nerastov (nie sú určené chránené ložiskové územia ani dobývacie priestory) ani ložiská nevyhradených nerastov, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín, nie sú evidované banské diela, nie je určené ani navrhované prieskumné územie.

F.2. POĽNOHOSPODÁRSTVO

Nitriansky kraj je známy ako región s vysokým produkčným potenciálom poľnohospodárskej pôdy, so silnými poľnohospodárskymi tradíciami a má dobre vybudovanú materiálo-technickú základňu pre poľnohospodársku činnosť a preto sa zaraďuje medzi poľnohospodársky najvyužívanejšie oblasti v rámci SR.

Kvalita poľnohospodárskych pôd môže byť vyjadrená aj percentom jeho zornenia. V Nitrianskom kraji je stupeň zornenia poľnohospodárskej pôdy výrazne nad priemerom Slovenskej republiky. Všetky okresy v Nitrianskom kraji majú vysokú hodnotu tohto ukazovateľa, medzi 72,4 – 90%.

Vinodol patrí do Nitrianskej vinohradníckej oblasti - jej južná časť do Juhoslovenskej oblasti, ktorá je našou najteplejšou vinohradníckou oblasťou so suchým podnebím a miernymi zimami.

Katastrálne územia obce Vinodol sú v rámci Slovenska typom poľnohospodárskej krajiny s najdlhším vegetačným obdobím, podtyp s najmiernejšou zimou, s najväčšou potrebou doplnkovej vlahy a veľmi malou potenciálnou vodnou eróziou pôdy. Sorpčne sú pôdy plne nasýtené až neutrálne s vysokou zásobou prijateľného fosforu v ornici. Je to typ krajiny s prevahou oráčín, podtyp s veľkou intenzitou poľnohospodárskej výroby, okrsok jačmenno-pšenično-repársko-kukurlično-vinohradnícky s malým chovom HD a stredne veľkým chovom ošípaných (Zelenský, K., 2002: Typy poľnohospodárskej krajiny. Atlas krajiny SR).

V rastlinnej výrobe prevládajú obilniny, zastúpené sú olejiny (slnečnica), cukrová repa, kukurica a viacročné krmoviny. Nachádzajú sa tu vinice, ktoré obhospodarujú drobní pestovatelia. Hlavným hospodárom na poľnohospodárskej pôde (mimo viníc) v katastri obce je AGROVINOL s.r.o. a firma Bartha SHR.

Živočíšna výroba sa v súčasnosti vo forme veľkochovu v obci nerealizuje.

Prehľad poľnohospodárskej pôdy v m² v obci Vinodol je nasledovný (ÚHDP, 2013):

spolu	v tom					
	orná pôda	chmelnica	vinica	záhrada	ovocný sad	trvalý trávny porast
12 676 196	10 850 861	-	1 216 999	522 511	-	85 825

Prehľad o poľnohospodárskych pôdach podľa skupín BPEJ udáva nasledovná tabuľka:

číslo BPEJ	popis	zrornosť	bonita
0017005	ČMI na karbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	1
0018003	ČMI na karbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - typické	2
0019002	LPk, LP na karbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	1
0022002	LP na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	1
0023003	LP na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - typické	2
0024004	LP na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch	ťažké	5
0026002	LPG na aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	3
0027003	LPG na aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - typické	5
0028004	LPG na aluviálnych sedimentoch	ťažké	5
0036002	ČMk na karbonátových aluviálnych sedimentoch	stredne ťažké - ľahké	2
0037002	ČMk na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	2
0037202	ČMk na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	3
0037302	ČMk na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	3
0039002	ČM, ČMd na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	2
0039202	ČM, ČMd na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	3
0044002	HM, HMi na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	2
0044202	HM, HMi na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	3
0044502	HM, HMi na sprašiach	stredne ťažké - ľahké	4
0047202	HM erodované	stredne ťažké - ľahké	6
0147202	HM erodované	stredne ťažké - ľahké	6
0147402	HM erodované	stredne ťažké - ľahké	6

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sú pôdami, za ktorých zabratie je potrebné platiť odvody v katastroch Dolný a Horný Vinodol pôdy s nasledovnými BPEJ:

Kataster	BPEJ
Dolný Vinodol	0017005 0018003 0019002 0022002 0023003 0036002 0037002
Horný Vinodol	0017005 0019002 0020003 0022002 0036002 0037002

F.3. LESNÉ HOSPODÁRSTVO.

Lesy v záujmovom území patria organizačne do LHC Podhájska. Celková výmera podľa ÚHDP je 691 899 m². Lesy sú obhospodarované štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky, odštepny závod Palárikovo. Všetky lesné porasty sú tvorené hospodárskymi lesmi. Územie patrí do 1. dubového lesného vegetačného stupňa a vyskytuje sa tu jeden hospodársky súbor lesných typov – hrabové lužné jaseniny (*Ulmeto-Fraxinetum carpineum* UFrc).

Skupina lesných typov (SLT) *Ulmeto-Fraxinetum carpineum* – hrabovo-brestová jasenina sa vyskytuje na vyvýšených miestach v alúviách tokov, na štrkopieskových terasách, na okrajoch údolných nív mimo dosahu dlhšie stagnujúcej záplavovej vody v nadmorských výškach od 95 – 300 m n. m. Podmienky na výskyt vznikajú aj pri úpravách odtokových pomerov v údolných nivách. V týchto lesoch je nápadný jarný aspekt geofytov, významná je aj prítomnosť heminitrofytov a mezofytných druhov, napr. konvalinky voňavej. Z drevín sa uplatňuje dub letný s jaseňom štíhlým a jaseňom úzkolistým, brestom hrabolistým, lipou malolistou i veľkolistou, javorom poľným, príp. aj s javorom mliečnym a čremchou obyčajnou. (Randuška a kol., 1986)

Z lesných typov (LT) sú v území zastúpené:

- 0951 Vlhká brestová jasenina s hrabom

Čo sa týka zastúpenia porastových typov (PT), ako jednotiek charakterizujúcich súčasné drevinové zloženie lesných porastov na základe zastúpenia drevín, tak v území sa vyskytujú: topoliny šľachtené (PT 77) a tvrdé luhy (PT 76).

Reálny stav lesných spoločenstiev v záujmovom území je ovplyvnený výsadbou nepôvodných druhov drevín a to najmä kultivaru topola kanadského I 214 (*Populus x euroamericana*).

F.4. INÁ VÝROBA

V obci je firma KOVO, ktorá zamestnáva cca 10 zamestnancov. Iná výroba podobného charakteru sa v obci nenachádza.

Pre rozvoj prípadnej priemyselnej výroby v obci sú vhodné okrajové plochy jestvujúcich hospodárskych dvorov. Priamo v obci je možná len taká drobná výroba, ktorá prachom, pachom, hlukom, vibráciami a pod. nenaruší bývanie a športovorekreačné aktivity občanov alebo návštevníkov obce.

F.5. CESTOVNÝ RUCH

Proces rekreácie a CR možno v celom Nitrianskom kraji považovať za stredne rozvinutý a to na základe pomerne rovnocenných podmienok.

Nasledovné formy turizmu, resp. cestovného ruchu, rekreácie slúžia pre návštevníkov tejto časti Nitrianskeho kraja i pre domácich obyvateľov:

- rozmanité formy pobytu pri vode, (športový) rybolov, vodné plochy ako výletné

ciele,

- termálne kúpaliská, kúpaliská,
- pešia turistika, cykloturistika, hipoturistika,
- tri hlavné formy individuálnej rekreácie – chatárstvo, záhradkárstvo, chalupárstvo,
- vinohradníctvo a vinárstvo.

V súčasnosti sa v katastri obce nenachádzajú zariadenia cestovného ruchu. V severovýchodnej časti katastra je nevyužitý objekt – bývalá výroba vína pri PD, ktorý bol v 90-tich rokoch prestavaný súkromným investorom, ostal však nedokončený a v súčasnosti nevyužitý. Objekt je vhodný na využitie v rámci agroturistiky spojení s tradíciou vinárstva v kraji.

V susednej obci Komjatice sú navrhované v rámci ÚPN-VÚC plochy rekreácie a turizmu pri miestnom rybníku.

G) REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Vo schválenom ÚPN-VÚC Nitrianskeho kraja je ako regulatív stanovené v záväznej časti „usmerňovať tvorbu funkčno – priestorového systému na vytváranie súvislejších rekreačných území, tzv. rekreačných krajinných celkov“. Vzhľadom k vzdialenosti (cca 20 km) je možné aplikovať pre obec Vinodol jej príslušnosť k „územia s ťažiskom v Podhájskej so zapojením okolitého územia ...“.

V južnej a strednej časti Nitrianskeho kraja sú výborné podmienky pre rozvoj vinárskeho turizmu. Základom preň je už inštitucionalizovaná Nitrianska kráľovská vinná cesta (NKVC), v územnom priemete založená na centre – mesta Nitra, z ktorej vychádzajú lúčovité trasy. Jednou z nich je časť Južnoslovenská od Nitry na juh pozdĺž riek Nitra a Žitava až k Dunaju. Obec Vinodol je jej súčasťou.

Priamo v obci sa nachádzajú atraktivity potenciálne využiteľné pre cestovný ruch. Sú to nasledovné:

1. Hajlochy
2. Prícestné kríže
3. územia európskeho významu Vinodolský háj
4. obecný rybník

V blízkom i vzdialenejšom okolí obce je množstvo historických pamiatok, pamätihodností i termálnych kúpalísk. Najvýznamnejšia z nich je obec Podhájska so svojím termálnym kúpaliskom. V jej neďalekom okolí sa nachádzajú zaujímavé turistické trasy, po ktorých je možnosť dostať sa k historickým pamiatkam - napr. k zručanine paulínskeho kláštora na Máriačalád. V susednej obci Komjatice plánujú vybudovať rekreačné stredisko pri rybníku

G.1.1. UBYTOVACIE A STRAVOVACIE KAPACITY V OBCI

V súčasnosti v obci nie sú podmienky pre rozvoj cestovného ruchu vo väčšom meradle. Verejné ubytovacie možnosti sa tu nenachádzajú. Nachádza sa tu nedokončená rekonštrukcia, resp. adaptácia objektu bývalej vinárskej výroby na penzión s neznámou lôžkovou kapacitou.

Ďalej sa tu nachádzajú „Hajlochy“, kde časť vinárskych domčekov je dobudovaná, resp. prebudovaná na individuálne rekreačné objekty.

Pohostinstvo a verejné stravovanie:

- pizzeria TI-MIX v bývalej predajni COOP Jednota v Dolnom Vinodole s neznámou kapacitou (v súčasnosti v rekonštrukcii, resp. dostavbe)
- Biliard club Pod Brezami — reštauračné zariadenie a pohostinstvo s kapacitou 70 stoličiek, terasa 80 stoličiek
- Biela čiapočka — pohostinstvo s kapacitou 50 stoličiek
- Výčap Trend 30 stoličiek

Potenciál je v kuchyni v kultúrnom dome, ktorý má kapacitu 130 stoličiek.

Verejné ubytovanie sa v súčasnosti v obci nenachádza. Nachádza sa tu však nedokončená rekonštrukcia, resp. adaptácia objektu bývalej vinárskej výroby na penzión s neznámou lôžkovou kapacitou. Tento objekt predstavuje potenciál v rozvoji rekreácie.

G.1..2. ŠPORTOVO-REKREAČNÉ MOŽNOSTI

Športovo rekreačné možnosti v obci sú pomerne slušné. K dispozícii sú tu ihriská pri ZŠ pre deti i dospelých, aj telocvičňa. Sú tu dve viacúčelové ihriská – jedno pre nohejbal, volejbal a tenis, druhé pre hokej a basketbal. Hneď vedľa je jedno futbalové ihrisko a potom ďalšie so základnou vybavenosťou, ako je hygiena, šatne a tribúna. Táto športová vybavenosť dáva predpoklad pre jej využitie v rámci rozvoja rekreácie v obci. V obci sú rezervné plochy pre dobudovanie prípadnej ďalšej športovej vybavenosti a služieb (servis a požičovňa športového náradia).

Extravilán obce poskytuje zázemie pre ďalšie aktivity návštevníkov obce v týchto oblastiach:

- Agroturistika spojená s tradíciou vinárstva
- cykloturistika
- v zime bežecké lyžovanie

H) VEREJNÉ DOPRAVNÉ VYBAVENIE

Obec Vinodol má priemernú polohu vzhľadom na cestnú a železničnú dopravnú sieť regionálneho významu. K štátnej ceste I/64 (trasa Nitra - Komárno) a k najbližšej železničnej stanici (Komjatice) má dostupovú vzdialenosť (autom) do 15 minút (Horný Vinodol – železničná stanica je cca 11 km).

H.1. NAPOJENIE OBCE NA NADRADENÚ DOPRAVNÚ SIEŤ

V obci sa nadradená dopravná trasa nenachádza. Z hľadiska širších dopravných vzťahov je záujmové územie napojené na nadradenú cestnú sieť z cesty III/051037 prostredníctvom cesty III/06427 z obce Černík, ktorá sa v Komjaticiach napája na št. cestu I. triedy I/64. Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec priame autobusové spojenie s krajským mestom Nitrou a priame autobusové spojenie s mestami Vrábľa, Šurany a Nové Zámky.

Najbližšia železničná stanica je v obci Komjatice, vo vzdialenosti cca 10 km. Je to železničný vnútroštátny ťah SD č.140 Nové Zámky - Šurany – Nitra – Prievidza, ktorý sa napája

v Šuranoch na medzinárodný železničný ťah SD č. 130 Bratislava – Štúrovo – Maďarská republika.

Najbližšie letisko je v Piešťanoch s dostupnosťou cca 95 km a v Bratislave s dostupnosťou cca 135 km.

H.2. ORGANIZÁCIA DOPRAVY V OBCI

H.2..1. ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Hromadnú dopravu osôb železničnú zabezpečujú Slovenské železnice a.s. Bratislava.

V obci sa železničná doprava nenachádza, katastrom obce neprechádza žiadna železničná trať. Dostupná je železničná stanica v Komjaticiach.

H.2..2. CESTNÁ DOPRAVA

Obec Vinodol sa nachádza v blízkosti cesty prvej triedy I/64, ktorá prechádza susednou obcou Komjatice a je severojužným prepojením medzi Žilinou a Komáromom. Napojená je na ňu cestou III/06427, ktorá sa napája v Černíku na cestu III/051037. Hlavnou komunikačnou osou v obci je cesta III. triedy III/051073, ktorá prechádza obcou (ako miestna zberná komunikácia B3 v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50, resp. MOK 7,5/40). Výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy mimo zastavané územie je v zmysle STN 73 6110 v kategórii C 7,5/70. Prekročenie prípustnej intenzity v extraviláne sa u týchto komunikácií nepredpokladá. Táto komunikácia sa napája na hlavnú komunikačnú os katastra cestu III. triedy III/051037, ktorá spája jednotlivé obce v severojužnom smere s krajským mestom Nitra a je paralelná s cestou I/64.

Z hľadiska dopravného významu je existujúci komunikačný skelet v obci rozčlenený podľa funkčnej triedy (v zmysle STN 736110) do troch skupín. :

- „B3“ zberná komunikácia v koridore cesty III. triedy č. III/051073
- „C2“ významnejšie obslužné komunikácie v obci vedené od zbernej komunikácie B3 cez starú aj novú zástavbu obce a opätovné napojenie na B3
- „C3“ krátke obslužné radiály a ostatné miestne obslužné komunikácie, umožňujúce prístup a priamu obsluhu objektov

Z hľadiska technického usporiadania komunikačnej siete (šírkové usporiadanie a návrhová rýchlosť) zodpovedá cesta III. triedy č. III/051073 prechádzajúca obcou kategórii MZ 8,0/50.

Miestne komunikácie sú vo dobrom technickom stave.

H.2..3. STATICKÁ DOPRAVA

V obci sa oficiálne parkovacie plochy nachádzajú pred objektom Pošty (2), pri polyfunkčnom objekte Obecného úradu, ambulancie a lekárne (10), pri novom objekte COOP Jednota v centre obce (9), pri Kvetinárstve (2), Biliard clube Pod brezami (3) a pri dolnom cintoríne (4) v celkovej kapacite 33 parkovacích miest. Parkovacie plochy bez vyznačenia sú pred Zámočníctvom KOVO (10), pri potravinách Trend (5), pri strednom cintoríne (3) v celkovej kapacite cca 35 odstavných miest.

Ostatné plochy využívané na odstavovanie motorových vozidiel sú neorganizované, nachádzajú sa v rôznych častiach obce, zväčša v rozšírených častiach verejných plôch obce, kde sa nachádza aj neorganizovaná verejná zeleň.

Vhodné by bolo doplniť parkovaciu plochu pri futbalovom ihrisku.

H.2..4. HROMADNÁ DOPRAVA

V obci je **8 zastávok** autobusu. Tri sa nachádzajú popri ceste III/051037 :

1. v severnej časti obce pri križovatke ciest III/051037 a III/051073 – Horný Vinodol
2. v strednej časti obce pri Obecnej ulici – Horný Vinodol (Na Vřšku), ObÚ
3. v južnej časti obce – Dolný Vinodol, dolný koniec

Päť sa nachádza priamo v obci popri ceste III/051073 :

1. na ulici Na výhone pri novej výstavbe IBV
2. pri kostole v Hornom Vinodole
3. pri Základnej škole
4. pri pomníku (stredný cintorín)
5. na ulici Telepy (TELEP)

Hromadnú dopravu osôb autobusom zabezpečuje prepravná spoločnosť ARRIVA Nitra a.s. na troch linkách miestnej hromadnej dopravy : 403418 (Nitra – Mojzesovo), 403467 (Vráble - Veľký Cetín – Vinodol - Mojzesovo) a 404407 (Nitra – Vinodol – Nové Zámky).

Trasa diaľkovej prepravy osôb cez obec Vinodol neprechádza.

Autobusové zastávky v obci sú riešené ako návestné. Poloha zastávok autobusovej premávky v intraviláne zodpovedá vzdialenosti pešej dostupnosti do 10 minút (cca 400m).

Frekvencia autobusového spojenia je vzhľadom na veľkosť a význam obce priaznivá.

H.2..5. NEMOTOROVÁ DOPRAVA

Pešie komunikácie v obci sú pomerne dobre vybudované. Po oboch stranách hlavnej komunikačnej osi obce v úseku od Základnej školy po stredný cintorín a na Obecnej ulici. Na ostatných komunikáciách sú chodníky vybudované jednostranne okrem ulice Hlboká, kde je chodník vybudovaný len v úseku od kostola po prvý dom.

Komunikácie určené špeciálne pre cyklistov v obci nie sú.

H.2..6. INÁ DOPRAVA

Iný druh dopravy sa v obci nenachádza.

Do katastra obce zasahujú ochranné pásma Letiska Nitra, ktoré je nutné rešpektovať v zmysle rozhodnutia Leteckého úradu SR zn. 3151/309-1097-OP/2008 zo dňa 23.03.2009. Sú graficky znázornené vo výkresovej časti dokumentácie.

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené : ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov (sklon 1,43% - 1:70) s výškovým obmedzením 251,4 – 310,3 m n.m.Bpv.

Ďalšie obmedzenia sú stanovené : Ochranným pásmom bez laserového žiarenia, v ktorom úroveň vyžarovania nesmie prekročiť hodnotu 50 nW/cm², pričom žiarenie nesmie zapríčiniť vizuálne rušenie letovej posádky lietadla.

H.2..7. DOPRAVNÉ ZARIADENIA

Z dopravných zariadení sa v obci sa nenachádza žiadne. Najbližšia ČSPHM a ostatné dopravné zariadenia sa nachádzajú v meste Vráble vo vzdialenosti cca 15 km.

Je zámer v obci realizovať Čerpaciu stanicu PHM v katastri obce na pozemkoch vo vlastníctve obce.

H.3. PREPRAVNÉ VZŤAHY A DOPRAVNÉ UZLY

Obec Vinodol neleží na žiadnom dopravnom uzle.

Obec sa nachádza v susedstve obce Komjatice, ktorá sa nachádza na železničnej trase č. 140 a zabezpečuje hromadnú prepravu osôb v spádovej oblasti. V mestách Šurany a Nitra je železničný uzol, kde je možnosť prestupu na ďalšie trasy. V Šuranoch je možnosť prestupu na vnútroštátnu trasu SD č. 130. Celkove je tu k dispozícii 15 vlakových spojov osobnej prepravy denne smerom na Nové Zámky a 18 vlakových spojov osobnej prepravy denne smerom na Nitru.

Cestnú hromadnú prepravu osôb tu zabezpečuje jedna prepravná spoločnosť autobusovej dopravy 42 spojmi na 3 linkách medzi Nitrou, Novými Zámkami, Šuranmi a Vráblami.

H.4. VPLYV DOPRAVY NA RIEŠENIE ÚPN-O

Ochranné pásmo cesty III-jej triedy je 20 m kolmo od osi vozovky a má vplyv na riešenie mimo zastavaného územia obce.

Do katastra zasahuje ochranné pásmo letiska Nitra. V tomto ochrannom pásme je výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. stanovené na 251,4 – 310,3 m n.m.Bpv. Nad túto výšku je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez predchádzajúceho súhlasu Leteckého úradu SR. Ochranné pásmo je zakreslené vo výkresovej časti dokumentu.

Celkové dopravné riešenie záujmového územia bude vychádzať z predpokladu zabezpečenia ďalšieho rozvoja obce Vinodol a eliminovania negatívnych dopravných javov v obci.

I) VEREJNÉ TECHNICKÉ VYBAVENIE

I.1. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

I.1..1. VODNÉ TOKY A PLOCHY

V riešenom území obce Vinodol sa nachádzajú vodné toky začlenené do hydrologického povodia 4-21-12-062. Je to významný vodný tok Nitra (jej Nový kanál) a Paniansky potok – obidva v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, OZ Piešťany.

Koryto rieky Nitra je upravené do kanála s ochrannými hrádzami po celom toku prechádzajúcom katastrom obce. Tvar západnej hranice katastra pripomína pôvodné meandre rieky Nitra.

Pre odkanalizovanie obce do spoločnej ČOV v Komjaticiach bola vypracovaná v r. 2007 projektová dokumentácia pre SP. Táto stavba však doteraz nebola realizovaná.

I.1..2. VODNÉ ZDROJE A VODOVODNÁ SIEŤ V OBCI :

Južne od obce sa nachádza vodárenský zdroj (studne HV-7 a HV-8). Tento sa od roku 2004 nevyužíva, je ponechaný ako rezervný. Ochranné pásma I. a II. stupňa (vnútorné i vonkajšie) je vyznačené v príslušných výkresoch územnoplánovacej dokumentácie.

Obec Vinodol je v súčasnosti zásobovaná pitnou vodou z diaľkového systému Gabčíkovo prívodom vody z vodojemu Černík o obsahu 2x4000 m³ s kótami hladiny 180,50m (max) a 174,50m (min). Prívod vody do obce Černík je spoločný aj pre ďalšie zásobované obce Mojzesovo, Vinodol, Komjatice, Veľký Kýr, výhľadovo Rastislavice a Jatov. Diaľkový vodovod DN 800 je vedený katastrom obce východne popri ceste III/051037. Ochranné pásmo (OP) potrubia je 7 m na obe strany. V OP sa nesmú realizovať terénne úpravy, budovať stavby a vysádzať trvalé porasty, ktoré by znemožňovali prístup ťažkých mechanizmov k prácam spojeným s opravou potrubia.

Od Černíka vedie k obci zásobné potrubie Vinodol (vetva „1a“ – VŠ Vinodol) PVC DN200 v dĺžke 152,5m. V obci je vybudovaná verejná vodovodná sieť, ktorú prevádzkuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZsVS, a.s.) odštepný závod Nitra.

I.1..3. POTREBA VODY PRE OBE :

Obec má v súčasnosti 1947 obyvateľov (podľa www.statistics.sk r. 2012). Pri potrebe vody 150 l / os / deň je:

$$\begin{aligned} \text{- Priemerný denný odber vody : } Q_{\text{pr. deň}} &= 150 \times 1947 = 292\,050 \text{ l/deň} = 292 \text{ m}^3/\text{deň} \\ &= 12168,75 \text{ l / hod.} = 3,38 \text{ / sek.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{- Max. denný odber vody : } Q_{\text{max.d.}} &= 292 \times 1,5 = 438 \text{ m}^3/\text{deň.} \\ \text{- Max. hod. odber vody : } Q_{\text{max.h.}} &= 438 \times 1,8 / 24 = 32,85 \text{ m}^3/\text{hod.} = 9,125 \text{ l/sek.} \\ \text{- Ročná spotreba vody : } Q_{\text{rok}} &= 292 \text{ m}^3 \times 365 \text{ dní} = 106\,580 \text{ m}^3/\text{rok} \end{aligned}$$

I.1..4. ODVÁDZANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

V obci Vinodol nie je kanalizácia vybudovaná, odpadové vody z jednotlivých domov sú odvádzané do septikov a žúmp.

Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. ako správca sietí výhľadovo uvažuje s odkanalizovaním aj zvyšnej časti obce a to v rámci projektu „Odvedenie a čistenie odpadových vôd aglomerácie Komjatice“. Jedná sa o rekonštrukciu a dobudovanie splaškovej kanalizačnej siete v nasledovných dotknutých obciach: Komjatice, Veľký Kýr, Černík, Vinodol a Mojzesovo.

V obci Vinodol bola v zmysle projektovej dokumentácie „Aglomerácia Komjatice – Odvedenie a čistenie odpadových vôd - Kanalizácia Vinodol“ z r. 2007 navrhovaná splašková gravitačná kanalizačná sieť DN 300, doplnená čerpacími stanicami s výtlakmi, v dĺžke 7 117 m.

Navrhované výtlačné potrubie v zmysle uvedenej dokumentácie bolo 2 586 m a počet čerpacích staníc 8 ks..

I.2. ENERGETIKA

I.2..1. ELEKTRICKÁ ENERGIA

Hlavným napájacím zdrojom pre zásobovanie obce elektrickou energiou je elektrická rozvodňa a transformovňa Rz 110/22 kV Šurany. Z tejto rozvodne je vyvedená 22 kV priama distribučná linka v smere Komjatice, na ktorú je napojená obec Vinodol. Severnou časťou katastra obce prechádza diaľkové vysokonapäťové vedenie VVN 2x 110kV.

Odberatelia el. energie sú zásobovaní z distribučných transformátorových staníc (DTS) 22/0,42 kV. V obci je v súčasnosti 7 ks DTS (TS 1, TS 2, TS 5).

Severnou časťou katastra obce prechádza diaľkové vysokonapäťové vedenie VVN 2x 110kV.

VN sústava:

Distribučné vedenia 22 kV sú realizované vzduchom. Jednotlivé trafostanice sú pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni DTS na dostatočnej kapacite a ďalší prírastok ich zaťaženia je možný z kapacitného i prevádzkového hľadiska.

NN sústava: je prevedená systémom napätí 400/230V. Rozvody sú prevedené vzdušnými vedeniami NN a to holými vodičmi AIFe na betónových podperných stĺpoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia. Niektoré NN sekundárne vývody zo stožiarových trafostaníc do centier spotreby sú vyvedené prostredníctvom závesných káblov po stožiaroch NN sekundárnom vzdušnej sieti.

Počet rodinných domov a bytových jednotiek je v súčasnosti – 661.

Ochranné pásma:

- vonkajšie vedenie (od krajného vodiča na každú stranu):
 - nad 400 kV 50m
 - od 220kV do 400kV - vodiče bez izolácie 25m
 - od 35kV do 110kV - vodiče bez izolácie15m
 - od 1kV do 35kV - vodiče bez izolácie10m, v lesných priesekoch.....7m
 - vodiče so zákl. izoláciou.....4m, v lesných priesekoch.....2m
 - závesné káblové vedenie.....1m
 - zemné káblové vedenie.....1m
- elektrické stanice do 110kV
 - vonkajšie.....10m od hranice objektu alebo jeho oplotenia
 - vnútorné.....je vymedzené oplotením alebo obstavanou hranicou objektu, pričom musí byť zabezpečený prístup do objektu na obsluhu a výmenu technologických zariadení

Verejné osvetlenie:

Je osadení na jestvujúcich stĺpoch vedení.

I.2..2. ZÁSOBOVANIE ZEMNÝM PLYNOM

Obec je napojená na zdroj zemného plynu prostredníctvom plynovodnej DS o prevádzkovom tlaku STL2 300kPa, ktorá vedie od obce Veľký Cetín.

V súčasnosti je plynofikovaná celá obec plynovodnou DS budovanou z materiálu PE.

Sieť STL plynovodov v obci je jednoduchá a čiastočne zokruhovaná, vedená jednostranne po uliciach mimo štátnych ciest. Tlaková hladina siete je od 50 do 100 kPa .

V obci sú vybudované miestne uličné plynovody na celom jej zastavanom území.

Energetické zariadenia plynovodov je potrebné považovať od vyššieho stupňa za limitné prvky v území a rešpektovať ich ochranné pásma.

I.2..3. NETRADIČNÉ DRUHY ENERGIE

Netradičné druhy energie sa v obci nevyužívajú.

I.3. TELEKOMUNIKAČNÉ A INFORMAČNÉ SIETE

I.3..1. TELEKOMUNIKAČNÉ ZARIADENIA

DIAĽKOVÉ KÁBLE:

Katastrom obce popri ceste III. triedy III/051037 prechádza diaľkový optický kábel spoločnosti ORANGE.

TELEKOMUNIKÁCIE:

Telekomunikačný uzol RSU (digitálna ústredňa) je umiestnený v budove pošty v severnej časti obce Vinodol v zastavanej časti Horného Vinodolu. Odtiaľ je vedený káblami po celej obci. Rozšírenie miestnej telefónnej siete bolo realizované v r. 2000.

MIESTNY ROZHLAS:

Je vyhotovený reproduktormi osadenými na oceľových podperných bodoch a na podperných bodoch NN vedení. Rozvod je vedený vzdušným vedením.

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu.

TELEVÍZNE KÁBLOVÉ ROZVODY:

Sa v obci nenachádzajú.

MOBILNÉ RÁDIOTELEFÓNNE SIETE:

Obec je pokrytá signálom mobilných telefónnych operátorov - signálom GSM spoločnosti Orange a spoločnosti T-mobile. Vykryvače sa nachádzajú v katastri obce Mojzesovo.

J) STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

J.1. ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Z hľadiska hodnotenia stavu životného prostredia jednotlivých okresov na základe zaťaženia územia stresovými faktormi (IZAKOVIČOVÁ, Z., MYOZEOVÁ, M., 2002: *Zaťaženie územia vybranými stresovými faktormi podľa okresov. Atlas krajiny SR*) zaraďujú územie katastra Vinodol medzi územia zaťažené prírodnými stresovými faktormi ako sú erózne procesy a presadanie zemín. Územie má veľmi nízke obmedzenia intenzívnej poľnohospodárskej činnosti.

Ekologickú únosnosť súčasného využívania krajiny podľa typov abiokomplexov možno charakterizovať ako menej vhodnú. Hodnotenie ekologickej kvality katastrálneho územia podľa štruktúry využitia je menej priaznivé, s podielom ekologicke kvalitných plôch do 40 % (MIKLÓS, L., 2002: *Ekologická kvalita katastrálnych území podľa štruktúry využitia. Atlas krajiny SR*).

Kataster obce Vinodol je z hľadiska kvality životného prostredia relatívne nenarušený. Na území sa nevyskytuje žiadny zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie. Naopak nachádza sa tu územie európskeho významu SKUEV0126 Vinodolský hájik o rozlohe 21,76 ha. Správcom územia je CHKO Ponitrie. Predmetom ochrany sú nasledovné biotopy :

91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek

91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy.

J.1..1. VODA

Ochrana vodných tokov a ich korýt je ustanovená zákonom č. 364/2004 Z.z.o vodách.

Kvalita povrchových vôd je hodnotená na základe sumarizácie výsledkov klasifikácie v zmysle STN 75 7221 „Kvalita vody. Klasifikácia kvality povrchových vôd“, ktorá kvalitu vody hodnotí v 8 skupinách ukazovateľov (A- skupina – kyslíkový režim, B- skupina – základné fyzikálno-chemické ukazovatele, C- skupina – nutrienty, D- skupina – biologické ukazovatele, E- skupina – mikrobiologické ukazovatele, F- skupina – mikropolutanty, G - skupina- toxicita, H- skupina – rádioaktivita) a s použitím sústavy medzných hodnôt zaraďuje vody podľa ich kvality do piatich tried (I.trieda – veľmi čistá voda až V. trieda – veľmi silno znečistená voda, pričom ako priaznivá kvalita vody je považované úroveň I, II a III. triedy kvality).

Systematické sledovanie kvality povrchových vôd realizuje od roku 1982 Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ). Pozorovacia sieť kvality vôd je založená na princípe povodí.

Slovenský hydrometeorologický ústav v rámci svojho čiastkového monitorovacieho systému vody nemá zriadené v tomto katastrálnom území ani v jeho okolí žiadne pozorovacie objekty kvality vody.

Kvalita povrchových vôd je podrobnejšie a systematicky sledovaná v okolí katastra obce iba na profile Nitra, Žitava a Malá Nitra. Výsledky monitoringu (www.shmu.sk, 2006) sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

<i>Tok - miesto odberu vzorky</i>	<i>Riečny km</i>	<i>Skupiny ukazovateľov</i>					
		<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>
NITRA - ČECHYNCE	47,80	IV	IV	IV	V	V	IV
ŽITAVA - HÚL	3,50	II	IV	IV	IV	IV	
MALÁ NITRA - ŠURANY	4,00	III	III	IV	III	IV	I

Poznámky: *A* - kyslíkový režim, *B* - základné fyzikálno-chemické ukazovatele, *C* - nutrienty, *D* - biologické ukazovatele, *E* - mikrobiologické ukazovatele, *F* - mikropolutanty
I - veľmi čistá, *II* - čistá, *III* - znečistená, *IV* - silne znečistená, *V* - veľmi silne znečistená

Na silnejšie znečistenie poukazujú predovšetkým biologické, mikrobiologické ukazovatele a skupina nutrienty.

Územie z hľadiska kontaminácie podzemných vôd poľnohospodárskou činnosťou je zaradené medzi zraniteľné územia. Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých zrážkové vody odtekajú do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Na Slovensku boli zraniteľné oblasti vymedzené nariadením vlády č. 617/2004 v súlade so smernicou Rady 91/676/EEC o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi pochádzajúcich z poľnohospodárskych činností.

Vodné toky, vodné plochy a podzemné vody sú sčasti znečisťované nielen poľnohospodárstvom ale aj splaškami z domácností tam, kde doposiaľ nie je vybudovaná kanalizácia, čo je aj prípad obce Vinodol.

Zoznam ukazovateľov nespĺňajúcich všeobecné požiadavky na kvalitu povrchovej vody podľa Nariadenia vlády 296/2005 za obdobie 2007-2008 podľa čiastkových povodí :

	Počet odberových miest		Ukazovatele, ktoré nespĺňajú požiadavky na kvalitu povrchovej vody				
	sledované	nespĺňajúce požiadavky	Základné fyzikálno-chemické	Biologické a mikrobiologické	Mikropolutanty	Organické polutanty	Ostatné ukazovatele
II. OBLASŤ POVODIA VÁHU							
<i>Čiastkové povodie Nitry</i>	21	21	Rozpustený kyslík, ChSK _{Cr} , BSK ₅ (ATM), pH, N-NH ₄ , N-NO ₃ , N-NO ₂ , Pcelk., Ncelk., Ca, Cl	Sapróbny index biosestonu, Koliformné baktérie, Termotolerantné koli. baktérie, Fekálne streptokoky, Chlorofyl a, Abundancia fytoplanktónu	Hg, As, Al	NELuv, AOX, Chloroform, 1,2-Dichlóretán	Rozpustené látky, Rozpustené látky žíhané, Celková objemová aktivita beta, Celková objemová aktivita alfa
Vysvetlivky:							
BSK₅ (ATM)	biochemická spotreba kyslíka s potlačenou nitrifikáciou						
BSK₅	biochemická spotreba kyslíka						
chl-a	chlorofyl a						
akt.Cl	aktívny chlór						
koli	koliformné baktérie						
tekoli	termotolerantné koliformné baktérie						
fekoky	fekálne streptokoky						
SI-bios	sapróbny index biosestonu						
AOX	absorbované organické halogény						
RL	rozpustené látky						

J.1..2. PÔDA

Z hľadiska indexu poľnohospodárskeho potenciálu patrí riešené územie k územiám s najvyšším potenciálom v rámci Slovenska, s významným zastúpením pôd najlepších bonít.

Ohrozenie pôdy vodnou eróziou je podmienené predovšetkým pôdotvorným substrátom a sklonitosťou územia. Z tohto hľadiska je možné celý kataster zaradiť k územiám veľmi málo ohrozeným vodnou eróziou. Významnejším faktorom v riešenom území je veterná erózia, ktorá môže byť pomerne účinne obmedzená plochami a pásmi vysokej a strednej drevitej vegetácie.

Z hľadiska kontaminácie pôdy má územie relatívne čisté pôdy až nekontaminované pôdy, resp. mierne kontaminované pôdy, kde geogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov (Ba, Cr, Mo, Ni, V) dosahuje limitné hodnoty A (ČURLÍK, J., ŠEFČÍK, P., 2002: *Kontaminácia pôdy. Atlas krajiny SR*). Odolnosť pôd proti kompácii a intoxikácii je stredná. Pôdy sú sčasti nenáchylné na acidifikáciu (karbonátové pôdy) a sčasti slabo náchylné na acidifikáciu - majú strednú pufracnú schopnosť. Náchylné sú na primárne aj sekundárne zhutnenie.

V okrese Nitra je evidovaných 19 sond na poľnohospodárskej pôde, ktorých výsledky preukázali, že jednotlivé sledované prvky - Cd, Pb, Cr, Hg, As, Ni, N, P - nie sú prekročené v zmysle normy maximálne prípustných hodnôt v poľnohospodárskej pôde, teda sú pod limitom odporúčaných hodnôt.

Prognóza radónového rizika je pre riešené územie nízka (ČÍŽEK, P., SMOLÁROVÁ, H., GLUCH, A., 2002: *Prognóza radónového znečistenia. Atlas krajiny SR*).

J.1..3. OVZDUŠIE

Stav a hlavne znečistenie ovzdušia je dominantne ovplyvňované veľkými a strednými lokálnymi a regionálnymi zdrojmi emisií, ako aj zahraničnými transmisiami. V obci nie sú evidované žiadne stredné ani veľké zdroje znečistenia ovzdušia (vyjadrenie Okresného úradu Nitra, odboru starostlivosti o ŽP č. OU-NR-OSZP3-2014/36550-002-F44 zo dňa 18.08.2014). Najbližšie stredné a veľké zdroje znečisťovania sa nachádzajú v okolitých obciach. Ovzdušie v obci je znečisťované v malej miere tuhými a plynými exhalátmi z menších zdrojov znečistenia ako sú domáce vykurovacie telesá na tuhé palivo. Avšak na znečistení ovzdušia určitým percentom sa podieľa aj automobilová doprava.

J.2. FAKTORY OVPLYVŇUJÚCE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

J.2..1. DOPRAVA

Doprava vplýva na životné prostredie v nasledovných smeroch:

- kolízia motorovej dopravy s chodcami
- produkcia znečisťujúcich látok (pevný polietavý prach a oxidy dusíka)
- zvýšenie hlučnosti prostredia
- vibrácie.

Z hľadiska dopravnej siete najvýraznejší vplyv dopravy na životné prostredie je možné očakávať pozdĺž cesty III/051037 a cesty III/051073 prechádzajúcej obcou.

Prípustné hladiny hluku podľa Nariadenia vlády 40/2002 sú stanovené pre vonkajšie priestory nasledovne:

- obytné a rekreačné územia: 50 dB počas dňa a 40 dB počas noci

J.2..2. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Ukladanie odpadov je na území obce podmiennečne vhodné až nevhodné (*Klukanová A., Iglárová L., 2002: Vhodnosť územia na ukladanie odpadov. Atlas krajiny SR*) vzhľadom na vysoký stupeň ohrozenia podzemnej vody v okolí rieky Nitra.

Zákon NR SR č.223/2001 Zz. o odpadoch, ustanovuje práva a povinnosti štátnej správy a obcí a povinnosti právnických a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu. Stanovuje účel a ciele odpadového hospodárstva:

- Predchádzanie vzniku odpadov
- Zhodnocovanie odpadov recykláciou alebo opätovným použitím (materiálové zhodnotenie)
- Využívanie odpadov ako zdroj energie (energetické zhodnocovanie)
- Zneškodňovanie odpadov

V zmysle zákona č. 127/2006 o perzistentných organických látkach a o zmene a doplnení zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch vydáva podľa §-u 5 ods. 2 úrad životného prostredia na úrovni kraja všeobecne záväznú vyhlášku pre záväznú časť POH kraja. Táto bola schválená v r. 2013. V zmysle nej sú stanovené ciele pre nakladanie s odpadom a jeho likvidáciu v nasledovných oblastiach :

- komunálne odpady a biologicky rozložiteľné komunálne odpady
- biologické odpady
- elektroodpad
- odpady z obalov
- opotrebované batérie a akumulátory
- staré vozidlá
- opotrebované pneumatiky
- stavebný a demolačný odpad
- odpady s obsahom PCB a zariadenia kontaminované PCB
- odpadové oleje.

Obec má schválené Všeobecné záväzné nariadenie VZN č. 1/2014 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Vinodol.

Nariadenie upravuje spôsob zberu a prepravy komunálnych odpadov, spôsob triedeného zberu jednotlivých zložiek komunálnych odpadov, spôsob nakladania s drobnými stavebnými odpadmi, miesta určené na ukladanie týchto odpadov a na zneškodňovanie odpadov.

V rámci nakladania s komunálnym odpadom obec zabezpečuje :

- Zber a odvoz komunálneho odpadu zo 110 litrových zberných nádob jedenkrát za týždeň spravidla v piatok
- Vývoz veľkoobjemových kontajnerov (vrátane objemného odpadu) dvakrát ročne podľa rozpisu
- Zber a vývoz plastových fliaš, jedenkrát mesačne. Priamo z domácností v plastových vreciach
- Kontajner na sklo na zbernom mieste v areáli Obecného úradu a jeho dovoz po naplnení do zberných surovín

- Zber železného šrotu v spolupráci s miestnymi spoločenskými organizáciami minimálne dvakrát ročne
- Zber starého papiera v spolupráci so Základnou školou vo Vinodole dvakrát ročne v priestoroch základnej školy
- Zber textilu sa uskutočňuje v kontajneroch rozmiestnených v obci celoročne, prípadne mimoriadnymi zbierkami vyhlásenými prostredníctvom obecného rozhlasu za podmienok určených obcou Vinodol

Obec zabezpečuje zber drobného stavebného odpadu (ďalej len „DSO“) (do 1m³ na jednu osobu ročne), ktorý vznikne pri bežných udržiavacích prácach zabezpečovaných fyzickou osobou nepodnikateľom v rámci zberu objemného odpadu. Držiteľ stavebného odpadu (ktorý nie je DSO) si odvoz tohto odpadu zabezpečí na vlastné náklady.

Každý majiteľ (užívateľ) zelenej plochy je povinný biologicky rozložiteľný odpad zo zelene skompostovať buď vo vlastnom zariadení, alebo zabezpečiť jeho skompostovanie. Zber, prepravu, zabezpečenie zhodnotenia BRO vznikajúceho pri údržbe verejnej zelene (vrátane cintorínov) zabezpečuje obec.

Ak prevádzkovateľ kuchyne nezabezpečuje zber, prepravu a ďalšie nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom sám, ale prostredníctvom tretieho subjektu, musí mať na tento účel s ním uzatvorenú zmluvu a zároveň musí ísť o subjekt, ktorý je oprávnený na nakladanie s týmto odpadom.

Obec Vinodol zabezpečuje zber elektroodpadu v obci spravidla 4x ročne, prostredníctvom spoločnosti METAL SERVIS Recycling s.r.o, Banská Bystrica

Zber, prepravu a zhodnocovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných odpadov a odpadov z domácnosti s obsahom škodlivín v rámci obce zabezpečuje zmluvná firma s oprávnením udeleným na túto činnosť príslušnými orgánmi štátnej správy odpadového hospodárstva.

Držiteľ odpadových olejov je povinný ich odovzdať na regeneráciu a na iný spôsob zhodnotenia alebo na zneškodnenie len držiteľovi autorizácie (§ 8 ods. 3 písm. b zákona č. 223/2001 Z.z.).

Obec Vinodol zabezpečuje zber opotrebovaných pneumatík 1x ročne

Držiteľ použitých batérií a akumulátorov ich môže odovzdať iba do obcou určených zberných nádob v rámci oddeleného zberu, ktorý organizuje obec

Tuhý komunálny odpad obec vyváža prostredníctvom zazmluvnenej firmy na skládku v Kalnej nad Hronom.

Zo žump a septikov je odpad odvážaný súkromnou fy na ČOV Komjatice.

Na území obce sa nachádza evidovaná (MŽP) jedna nelegálna (opustená skládka bez prekrytia) skládka odpadov a to v lokalite pri cintoríne v Hornom Vinodole. Ďalšie tri evidované skládky sú sanované. Všetky tieto miesta sú vyznačené v grafickej časti dokumentu.

Obec je povinná v zmysle platných právnych predpisov sanovať staré neriadené skládky a ďalšie environmentálne záťaž.

V obci (v jej centre) je stále evidovaná nelegálna opustená skládka bez prekrytia (viď problémový výkres). Ďalšie tri evidované skládky sú odvezené.

J.2..3. URBANISTICKÁ ZÁSTAVBA

Obec sa vyvíjala ako cestná dedina. Jej štruktúra zástavby je v súčasnosti limitovaná najmä poľnohospodárskou pôdou vysokej kvality v jej katastri ale tiež tokom kanála rieky Nitra na západe.

Obec má zachované pôvodné centrum len v časti Horný Vinodol. Nové centrum sa formuje na pomedzí Horného a Dolného Vinodolu, kde je školský areál, športový areál, nový objekt COOP Jednota, polyfunkčný objekt Obecného úradu ambulancie, lekárne a kultúrnej sály. Tiež sú tu dva cintoríny, Dom smútku, parčík a zopár menších predajní, 2 pohostinstvá a pizzeria. Ostatná občianska vybavenosť je roztrúsená po celej obci. V oboch častiach obce (v Hornom aj Dolnom Vinodole) dominujú kostoly.

Hodnotný je obecný rybník v centre obce s mohutným brestom v blízkosti a pamätníkom pod ním. V bezprostrednej blízkosti sa nachádza aj stredný cintorín, kde zámerom obce je ho rozšíriť. Pre plnohodnotné využitie rybníka (nie len vo vizuálnej rovine) budú nutné úpravy, resp. zásahy. Je možné konštatovať, že tento hodnotný priestor narušujú staré budovy hospodárskych budov bývalej Tabakárne, dnes výrobné vína firmy Agrovínol.

Štruktúra najstaršej zástavby je zachovalá v Hornom Vinodole zo severu a západu jeho centrálnej časti, sčasti je zachovalá na ul. Školská oproti školskému areálu smerom na sever. V Dolnom Vinodole je zachovaný pozdĺžny tvar pôvodného centra, štruktúra pôvodnej zástavby je však už viac narušená novou výstavbou.

Obec možno hodnotiť skôr pozitívne vzhľadom na čistotu jej zástavby. Bolo by vhodné usporiadať centrum obce, ktoré by obec tejto veľkosti reprezentovalo.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje lokality vo východnej časti katastra, kde sa na okraji vinohradov nachádzajú tzv. „hajlochy“ – bývalé hospodárske budovy spojené s vinárskou tradíciou, v súčasnosti už viac stavby slúžiace individuálnej rekreácii. Ich štruktúra je veľmi malebná a určite bude v budúcnosti oslovovať návštevníkov obce.

J.2..4. VEGETÁCIA INTRAVILÁNU

Verejnej zelene je v celej obci dostatok. Intravilán obce má niekoľko plôch verejnej zelene, ktoré by si zaslúžili obnovu v duchu súčasných požiadaviek na verejný priestor – úpravy chodníkov, lavičky, odstránenie starého neestetického kovového oplatenia apod.

Intravilán obce sa tiahne pozdĺž rieky Nitra a väčšie plochy verejnej zelene sa nachádzajú v kontakte rieky a obce. Najvýznamnejšou je priestor okolo rybníka asi v strede obce, ktorý nie je zatiaľ rekreačne využívaný občanmi ani rybármi, vizuálne však dotvára priestor pozitívne. Menšie plôšky zelene sa vyskytujú pri škole, obecnom úrade a pri kostole menej je zeleň zastúpená na cintoríne. V tejto vegetácii prevažuje lipa, zastúpené sú brezy, jaseň, brest a iné. Zaujímavosťou oproti iným obciam sú líniové výsadby na väčšine ulíc tvorené spravidla z tují. Prevažujúcou formou vegetácie v obci sú záhrady rodinných domov s ovocnými drevinami a najmä pri novších domoch aj s okrasnými záhradkami. Z druhov stromov sa tu vyskytuje borovica, jaseň, smrek pichľavý, breza.

Vegetácia záhrad a sadov plní v katastri významnú úlohu pre živočíchy poľnohospodárskej krajiny.

J.3. OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

J.3..1. OCHRANA PRÍRODY

V katastri obce sa nachádza jedno územie európskeho významu.

Územie SKUEV0126 Vinodolský háj je vyhlásené z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0) a Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0).

K pozitívnym prvkom patriacim do ochrany prírody a krajiny zaraďujeme aj mokrade a podmáčané lokality prírodného charakteru. V území sem patrí líniová podmáčaná lokalita na západnej hranici katastra v susedstve s katastrom Veľký Kýr.

Druhovú ochranu prírody platí aj mimo chránených území. Podľa údajov z vedľajších katastrov Sádovský (2002) je v riešenom území predpoklad výskytu ekosoziologicky významných taxónov: prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), kruštík širokolistý (*Epipactis helleborine*), snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), kruštík Tallósov (*Epipactis tallosii*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*).

J.3..2. ÚZEMNÝ PRIEMET EKOLOGICKEJ STABILITY ÚZEMIA

Katastrálneho územia obce sa dotýka priemet nadregionálneho a regionálneho územného systému ekologickej stability. Prebieha tu nadregionálny biokoridor rieky Nitra, ktorý je vymedzený priebehom vodného toku a zahŕňa aj sprievodnú vegetáciu vrátane mŕtvych ramien a bagrovísk v bezprostrednom kontakte. Vinodolský háj tvorí regionálne biocentrum. Uvedené prvky boli v rámci riešenia doplnené na lokálnej úrovni o návrhy miestnych biocentier, biokoridorov a interakčných prvkov.

K) ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU

V katastri obce sa nenachádza územie (alebo jeho časť), ktoré je predmetom záujmu obrany štátu.

Z hľadiska civilnej ochrany obyvateľstva má obec vypracovaný „PLÁN OCHRANY OBYVATEĽSTVA OBCE VINODOL pre prípad havárie atómovej elektrárne Mochovce“. Účelom tohto plánu je pre prípad havárie jadrového zariadenia v Mochovciach pripraviť organizačné, personálne a materiálne technické prostriedky a opatrenia na úspešné zdolávanie krízových a havarijných situácií v oblasti ohrozenia. Podľa zákona č. 541/2004 Z.z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) sú schválené havarijné plány záväzné pre všetky orgány št. správy, obce ako aj pre všetky dotknuté fyzické a právnické osoby.

Podľa tohto havarijného plánu je nutné ukrytie osôb v budovách – ako ochrana pred prechádzajúcim rádioaktívnym mrakom – ihneď po varovaní obyvateľstva. Ukrytiu osôb a ich ochrane v budovách je nutné dať prednosť pred evakuáciou počas prechodu rádioaktívneho mraku. Upresňuje sa, odvoláva, prípadne vykonáva na ďalšom území na základe výsledkov monitorovania a na základe rozhodnutia krízového štábu. Charakteristika ochranných stavieb je nasledovná:

- odolné úkryty (OÚ)
- plynotesné úkryty (PÚ)
- Jednoduché úkryty budované svojpomocne (JÚBS)

Stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany – ochranné stavby je nutné riešiť a zabezpečovať v zmysle zákona č.42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

V častiach obce určených na podrobnejšie riešenie (ÚPN-Z) bude nutné postupovať podľa platného zákona o civilnej ochrane obyvateľstva.

Obec má vypracovanú aj „Metodiku činnosti obce Vinodol pri vzniku mimoriadnej situácie“ a mapku s plánom varovania obyvateľstva a vyznázovania osôb. V zmysle týchto materiálov sú jasne rozdelené úlohy pri mimoriadnych udalostiach, akými môžu byť akékoľvek ohrozenie obyvateľstva.

L) KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN

Cieľom krajinnoekologického plánu je zosúladiť požiadavky hospodárskych a iných činností človeka s krajinnoekologickými podmienkami územia. Zameriava sa na posúdenie a stanovovanie regulatívov využívania krajiny, vrátane konfrontácie krajinnoekologických podmienok so súčasným využívaním krajiny.

Predkladaný krajinnoekologický sa nezaobrá optimalizáciou priestorového usporiadania krajiny, ale navrhuje regulatívy a limity využívania krajiny vo vzťahu k vybraným hospodárskym aktivitám v území.

Východiskové dokumenty ako aj vymedzenie územia vyplýva z predchádzajúcich kapitol.

Pri stanovovaní regulatívov a limitov hospodárskeho využívania krajiny, sme sa zamerali predovšetkým na posúdenie vhodnosti krajinnoekologických podmienok pre zástavbu, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj foriem cestovného ruchu.

L.1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PRÍRODNÝCH POMEROCH ÚZEMIA.

Táto problematika je spracovaná v kapitole B) PRÍRODNÉ PODMIENKY.

L.2. ANALÝZA A ČIASTKOVÉ SYNTÉZY KRAJINNO-EKOLOGICKÝCH KOMPLEXOV

Táto podkapitola sa zaoberá primárnou, sekundárnou a terciárnou štruktúrou krajiny. V analýze sú vybrané predovšetkým tie zložky, prvky a javy v krajine, ktoré sa menia v rámci vymedzeného územia. Dôraz je kladený predovšetkým na priestorové vyjadrenie štruktúry krajiny, ktoré umožňujú následný priemet regulatívov do priestoru.

L.2..1. ANALÝZA A ČIASTKOVÁ SYNTÉZA ABIOKOMPLEXOV

Pri výbere zložiek primárnej štruktúry je vhodné sa orientovať na tie zložky abiokomplexov, ktoré v závere umožňujú stanoviť regulatívy pre vymedzené okruhy problémov.

V rámci významu pre obec je z primárnej štruktúry krajiny dôležitý najmä abiokomplex geologický podklad – podzemná voda – pôda. V rámci tohto komplexu bola použité podklady geologickej mapy, inžiniersko-geologickej mapy, vodohospodárskej mapy a pôdnej mapy podľa dostupných podkladov.

L.2..2. KRAJINNÁ POKRÝVKA – SEKUNDÁRNA ŠTRUKTÚRA KRAJINY

V rámci sekundárnej štruktúry krajiny bola sledovaná súčasná krajinná štruktúra a zachované časti historických krajinných štruktúr mimo zastavaného územia.

Pri súčasnej štruktúre krajiny boli sledované jej základné prvky – lesy, nelesná drevinová vegetácia, vodné plochy, podmáčané plochy, trvalé trávne porasty, orné pôdy, vinice, zastavané plochy, záhrady. Prvky súčasnej štruktúry krajiny boli odvodené na základe terénneho mapovania a prístupných fotografií.

V rámci historických krajinných štruktúr boli sledované predovšetkým pôvodné trasy vodných tokov na starších mapách a leteckých snímkach.

L.2..3. VYUŽITIE KRAJINY – TERCIÁRNA KRAJINNÁ ŠTRUKTÚRA

V rámci tejto kapitoly sú analyzované nasledovné okruhy javov a záujmov:

- záujmy ochrany prírody a krajiny
- ochrana a využitie podzemných a povrchových vôd
- ochrana a využitie pôdy
- bývanie a rekreácia
- poľnohospodárstvo
- lesné hospodárstvo
- siete a infraštruktúra
- stresové javy a ich zdroje vyplývajúce z využívania územia a diaľkových vplyvov
- územný systém ekologickej stability v širšom kontexte.

Záujmy ochrany prírody a krajiny

Tieto záujmy v území reprezentuje chránené územie európskeho významu Vinodolský háj, chránené druhy, prvky ÚSES všetkých stupňov. Všetky tieto prvky boli popísané v predchádzajúcich častiach. Zvlášť možno pripomenúť najvýznamnejšie krajinné prvky v katastri:

- biotopy lužných lesov
- dreviny rastúce mimo les, rybník, mokrade, vodný tok rieky Nitra s brehovými porastami

Osobitne chránené časti prírody národného významu sa v katastri nenachádzajú.

Ochrana a využitie podzemných a povrchových vôd

Územie je vďaka svojej polohe v nivách rieky Nitry charakteristické pomerne vysokou hladinou spodnej vody. Táto môže byť zdrojom ohrozenia obyvateľov obce v čase veľkých dažďov. Podľa údajov SVP je celé územie v zraniteľnej oblasti podzemných vôd.

Ochrana a využitie pôdy

V území sa nachádzajú pôdy od najlepšej bonity zaradené v zmysle zákona č. 34/2014 Z. z. do prvých šiestich bonitných skupín a to pôdy 1. až 6. skupiny. V zmysle uvedeného predpisu je chránenou pôdou pôda najlepšej bonity v katastri, vinice, pôdy prvej až štvrtej bonitnej skupiny a takisto aj pôdy s vykonanými melioráciami – závlahami resp. odvodnením. Tu sa dá konštatovať, že väčšina poľnohospodárskych pôd v katastri je chránená.

Bývanie a rekreácia

Pri vymedzení a definovaní týchto javov vychádzame z podrobnejšej klasifikácie sídelného prostredia. Podstatné je predovšetkým dôsledne vymedzenie zastavaných a spevnených plôch od plôch sídelnej vegetácie. Kým prvá skupina plôch nepatrí medzi ekologicky významné, druhá skupina plôch zabezpečuje funkciu čiastočne prírodných prvkov v krajine.

Rekreačné prostredie je vymedzené vlastnými rekreačnými priestormi.

Priemysel a výroba

V riešenom území sa nenachádza významný priemyselný areál. Poľnohospodárska výroba vo veľkokapacitnom ponímaní v obci zanikla.

Siete a infraštruktúra

V príslušných výkresoch sú vyznačené cestné komunikácie, elektrické vedenie VVN a VN, plynovody a vodovody vrátane prislúchajúcich objektov. Všetky vyznačené siete majú vymedzené ochranné pásma. Tieto objekty predstavujú potenciálne stresové javy.

Stresové javy a ich zdroje vyplývajúce z využívania územia a diaľkových vplyvov

Niektoré spôsoby využívania krajiny a záujmy človeka sú sprevádzané negatívnymi vplyvmi na životné prostredie – sekundárnymi stresovými javmi. Patria sem:

- Produktovody a infraštruktúra - predstavujú buď bezprostredné stresové javy, alebo potenciálne zvýšené riziko ich negatívneho vplyvu na životné prostredie. Dominantný vplyv na životné prostredie majú predovšetkým elektrické vedenia veľmi vysokého a vysokého napätia. Ide o pomerne málo preskúmané vplyv ich elektromagnetického pôsobenia na jednej strane a pomerne dobre dokladované zvýšené riziko úhynu vtákov v kontakte s elektrickými vedeniami. Druhým významným stresovým javom sú cestné a železničné komunikácie. Pozemné komunikácie tvoria bariéru pre pohyb viacerých živočíchov vrátane fragmentácie populácií menej pohyblivých živočíchov.
- Prienik zavlečených a invázných druhov rastlín: ako súčasť lesných porastov sa tu vyskytujú druhy ako javorovec jaseňolistý, orech čierny, agát biely, topol' euroamerický, dub červený, ktoré bežne splanujú a sú schopné sa rozširovať. Citlivými časťami územia sú tie, kde rastlinné spoločenstvá sú narušené, deštruované, alebo úplne odstránené. Ide predovšetkým o stanovištia porastené spoločenstvami ruderálnych druhov v zastavanom území, ornú pôdu, spevnené plochy, násypy, zárezy a navážky, okraje cestných komunikácií a železničné trate vrátane ich okrajov, narušené brehy vodných tokov a stanovištia s odstránenou vegetáciou.

L.2..4. ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY V ŠIRŠOM KONTEXTE

Priemet kostry ekologickej stability krajiny

Priemet kostry ekologickej stability krajiny vychádza z Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability z roku 1992 (uznesenie vlády 319/1992) a následne z Územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja.

Prehľad prvkov kostry ekologickej stability krajiny:

- **nadregionálny biokoridor rieka Nitra** (v zmysle projektu R-ÚSESu okresu Nové Zámky) je vymedzené priebehom vodného toku a zahŕňa aj sprievodnú vegetáciu vrátane mŕtvych ramien v bezprostrednom kontakte
- **regionálne biocentrum Vinodolský háj** – tvoria ho lesné porasty zahrňujúce lokalitu Natura 2000 aj okolité porasty v lokalite.

Doplnenie prvkov ekologickej stability krajiny:

V rámci prieskumov a rozborov ÚPN Vinodol boli vymedzené dve miestne biocentrá (MBC), tri miestne biokoridory (MBk) a sieť interakčných prvkov (IP).

Do návrhu boli zahrnuté aj existujúce stromoradia v rámci poľných ciest aj pri št. ceste.

Ako novonavrhované prvky boli do návrhu zaradené doplnenia dvoch miestnych biokoridorov tak, aby prepájali väčšie plošné biotopy, pretvorenie nového biokoridoru zo stromoradia prepájajúceho regionálne biocentrum z katastra Černík na plošné prvky ÚSES v riešenom území Vinodolu.

Dôraz pri koncepcii miestneho územného systému ekologickej stability obce je zabezpečiť prostredníctvom **miestnych interakčných prvkov** priaznivé pôsobenie prvkov kostry ekologickej stability nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu na poľnohospodársku krajinu a sídelnú krajinu katastrálneho územia obce.

Návrhy opatrení pre vymedzené prvky ÚSES majú za cieľ zlepšenie kvality priestorovej štruktúry krajiny, posilnenie ekologickej stability a podporu vhodného manažmentu ekostabilizačných prvkov tvoriacich ekologickú sieť v záujmovom území.

Pri manažmentových opatreniach pre tie prvky ÚSES, ktoré sú zároveň územiami európskeho významu (RBc1) je potrebné dodržiavať opatrenia navrhnuté ŠOP SR.

Pre zachovanie a zlepšenie funkčnosti prvkov ÚSES v krajine sú odporúčané nasledovné základné typy opatrení :

- odstraňovanie inváznych druhov
- údržba a revitalizácia brehových porastov
- kosenie trávno-bylinných porastov
- obmedzovanie ruderalizácie vhodným spôsobom hospodárenia
- odstránenie výsypov odpadu

Druhovú zloženie pre prvky MÚSES vychádza z mapovaných jednotiek potenciálnej prirodzenej vegetácie lužné lesy nížinné, dubovo-hrabové lesy karpatské a panónske a dubovo-cerové lesy.

Opatrenie podľa jednotlivých prvkov MÚSES navrhnuté v tomto texte možno stručne zosumarizovať nasledovne:

EXISTUJÚCE PRVKY ÚSES:

Nadregionálny biokoridor – NRBk1 rieka Nitra

Aktuálny stav: veľkostné parametre prvku vyhovujúce, druhové zloženie je čiastočne

vyhovujúce a pokryvnosť cieľových spoločenstiev je vyhovujúca.

Charakteristika: vodný tok regionálneho až nadregionálneho charakteru; v minulosti regulovaný, pôvodné brehov

Negatívne faktory:

- významné znečistenie vody
- miestny výskyt nepôvodných druhov.

Cieľové spoločenstvá:

brehov

Návrh opatrení:

- údržba a revitalizácia brehov
- odstraňovanie inváznych a nepôvodných drevín a rastlín

Regionálne biocentrum - RBC1 Vinodolský háj

Aktuálny stav: biocentrum zahŕňa územie Natura2000 SKUEV0126 ako aj ostatné lesné porasty v tejto časti katastra. Veľkostné parametre prvku sú vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev sú v priestore Natura2000 SKUEV0126 prevažne vyhovujúce, v ostatnej časti prevažuje introdukovaný euroamerický topol.

Charakteristika: lesný porast a regulovaný vodný prvok; významný fragment nížinného lužného lesa; je súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území a je biotopom európskeho významu.

Negatívne faktory:

- nepôvodné druhy (topol I 214)
- monokultúry (topol)
- zmeny vodného režimu.

Cieľové spoločenstvá:

- lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek
- panónske dubovo-hrabové lesy.

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku
- zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov – minimálne na území prvku Natura2000 – SKUEV0126 – Vinodolský háj (názov je totožný s názvom biocentra)
- podľa možnosti znižovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín na ostatných plochách biocentra
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín.

Miestne biocentrum - MBc1 Rybník

Aktuálny stav: veľkostné parametre prvku vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev je vyhovujúca.

Charakteristika: vodný prvok, v okolí nelesná drevinová vegetácia a trávno-bylinné spoločenstvá.

Negatívne faktory:

- možná ruderalizácia
- potenciálne lokálne znečisťovanie, ktoré môže ohrozovať kvalitu vody

Cieľové spoločenstvá:

- vodné spoločenstvá stojatých vôd a nádrží s brehovou a pobrežnou vegetáciou prirodzeného zloženia
- nelesná drevinová vegetácia s druhovým zložením blízkym okolitým lužným lesom (brest v

Návrh opatrení:

- zachovanie brehových porastov s prirodzeným zložením
- podpora vytvorenie ekotónového pásma (trávno-bylinné porasty a kroviny)
- neumožňovať ruderalizáciu

Miestne biocentrum – MBc2 Les pri družstve

Aktuálny stav: prvok susedí s nadregionálnym biokoridorom Rieka Nitra, veľkostné parametre prvku sú vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev sú prevažne z introdukovaného euroamerického topola.

Charakteristika: lesný porast; významný fragment nížinného lužného lesa;

Negatívne faktory:

- nepôvodné druhy (topol I 214)
- monokultúry (topol)
- zmeny vodného režimu

Cieľové spoločenstvá:

- lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku
- zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- podľa možnosti znižovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín na ostatných plochách biocentra
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín.

Miestny biokoridor - MBk1 Horné lúky

Aktuálny stav: koridor na hranici katastra s Veľkým Kýrom, Malým Kýrom a Komjaticami. Väčšina koridoru je funkčná, navrhované sú časti popri hranici katastra napájajúce sa na ďalšie prvky ÚSES. Návrh je na šírku cca 10 m. Jeho realizácia umožní migráciu skupín organizmov, vytvorí sa nové biotopy, ktoré poskytnú možnosti potravy aj úkrytu.

Charakteristika: podmáčané spoločenstvá a drevinová vegetácia v priebehu bývalého ramena rieky.

Cieľové spoločenstvá:

- porasty mokradných spoločenstiev NDV a lužného lesa (topol domáci, jelša sivá, vrby, čremcha, brest, jaseň).

Miestny biokoridor – MBk2 Paniansky potok

Aktuálny stav: koridor na hranici katastra s Veľkým Cetínom a Paňou. Väčšina koridoru je funkčná, navrhované sú časti popri hranici katastra napájajúce sa na ďalšie prvky ÚSES. Návrh je na šírku cca 10 m. Jeho realizácia umožní migráciu skupín organizmov, vytvorí sa nové biotopy, ktoré poskytnú možnosti potravy aj úkrytu.

Charakteristika: podmáčané spoločenstvá a drevinová vegetácia pozdĺž Panianskeho potoka, miestami sa rozširujúca do lesných porastov charakteru lužného lesa.

Cieľové spoločenstvá:

- porasty brehových a mokradných spoločenstiev NDV a lužného lesa (topol domáci, jelša sivá, vrby, čremcha, brest, jaseň, dub letný).

Miestny biokoridor – MBk3 Za vrškom

Charakteristika: koridor šírky 10 m bude prepájať IP1 a regionálne biocentrum Horný háj z katastra Černík. Súčasnú plochu vegetácie v priestore koridoru je vhodné rozšíriť tak, aby lepšie umožnil migráciu skupín organizmov ako v súčasnosti. Vytvorí sa tak nové biotopy, ktoré poskytnú možnosti potravy aj dočasného úkrytu.

Cieľové spoločenstvá:

- porasty NDV (druhové zloženie vychádzajúce z jednotky dubovo-hrabové lesy panónske).

Interakčný prvok - IP1 Vinohrady

Aktuálny stav: veľkostné parametre prvku vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev sú prevažne vyhovujúce.

Charakteristika: mozaika maloplošných viníc, využívaných aj nevyužívaných, na okrajoch porasty nelesnej drevinovej vegetácie, zaujímavé biotopy pre teplomilné druhy flóry a fauny.

Negatívne faktory:

- zarastanie
- výskyt invázných druhov
- lokálne skládky odpadu
- ruderalizácia.

Cieľové spoločenstvá:

- vinohrady
- nelesná drevinová vegetácia.

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku
- odstraňovanie odumretej nepôvodnej biomasy
- odstraňovanie invázných druhov
- kosenie okrajov.

Interakčné prvky – IP2

Ekologická funkcia: líniové interakčné prvky pri poľných cestách a na medziach.

Aktuálny stav: veľkostné parametre prvku vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev sú čiastočne vyhovujúce.

Charakteristika: nelesná drevinová vegetácia.

Negatívne faktory:

- nepôvodné druhy (topoľ euroamerický, agát biely..).

Cieľové spoločenstvá:

- nelesná drevinová vegetácia (druhové zloženie vychádzajúce z jednotky dubovohrabové lesy panónske) – druhy dub letný, hrab obyčajný, jaseň štíhly, brest väzový apod.

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku
- postupná výmena nepôvodných drevín za pôvodné druhy.

Interakčný prvok – IP3 Pánske lúky

Ekologická funkcia: menší plošný interakčný prvok.

Aktuálny stav: prirodzená vegetácia nižšieho vzrastu v priestore fragmentu bývalého mŕtveho ramena rieky Nitra. Pôvodné jazierko postupne zarastá, veľkostné parametre prvku sú menej vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev sú čiastočne vyhovujúce.

Charakteristika: nelesná drevinová a mokradná vegetácia.

Negatívne faktory:

- malá plocha prvku

Cieľové spoločenstvá:

- mokradná a nelesná drevinová vegetácia prirodzeného zloženia lesy panónske).

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku
- odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov

Interakčný prvok – IP4 porasty medzi riekou Nitra a intravilánom

Aktuálny stav: prvok tvoria dva fragmenty porastov vysokých drevín susediace so sprievodnou vegetáciou nadregionálneho biokoridoru rieka Nitra a intravilánom obce. Veľkostné parametre prvku sú vzhľadom k obmedzenej ploche vyhovujúce, druhové zloženie a pokryvnosť cieľových spoločenstiev sú prevažne z introdukovaného euroamerického topoľa.

Charakteristika: fragmenty nížinného lužného lesa;

Negatívne faktory:

- nepôvodné druhy (topoľ euroamerický)

Cieľové spoločenstvá:

- lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku
- zvyšovanie podielu pôvodných drevín
- odstraňovanie inváznych druhov rastlín.

Stromoradia - S1

Stromoradia v poľnohospodárskej krajine neboli okrem štátnej cesty rozlíšené na jednotlivé úseky vzhľadom k podobnosti opatrení pre ne navrhovaných, hoci existujú rozdiely v drevinovom zložení jednotlivých častí.

Ekologická funkcia: líniový interakčný prvok popri poľných cestách.

Aktuálny stav: veľkostné parametre prvku čiastočne vyhovujúce, druhové zloženie čiastočne vyhovujúce, pokryvnosť cieľových spoločenstiev je nevyhovujúca.

Charakteristika: dreviny nelesnej drevinovej vegetácie (orech, agát, topoľ – rôzne druhy).

Negatívne faktory:

- prestarnuté, neudržiavané dreviny
- chýbajúce stromy
- Nepôvodné druhy

Cieľové spoločenstvá:

- líniový porast prirodzeného druhového zloženia alebo z ovocných prípadne úžitkových stromov (napr. orech, čerešňa, moruša, prípustné sú aj cudzokrajné za predpokladu obmedzenia ich šírenia najmä do plošných prvkov).

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku – prípadné rozšírenie pre doplnenie konektivity prvku
- výsadba nových stromov do prázdnych miest
- kosenie trávno-bylinných porastov.

Stromoradie – S2

Stromoradie pri štátnej ceste.

Ekologická funkcia: líniový interakčný prvok popri štátnej ceste Černík – Veľký Cetín.

Aktuálny stav: veľkostné parametre prvku vyhovujúce, druhové zloženie

vyhovujúce, pokryvnosť cieľových spoločenstiev je vyhovujúca.

Charakteristika: dreviny nelesnej drevinovej vegetácie (ovocné stromy – jablň).

Negatívne faktory:

- miestami neudržiavané dreviny
- chýbajúce stromy

Cieľové spoločenstvá:

- líniový porast prirodzeného druhového zloženia alebo z ovocných prípadne úžitkových stromov.

Návrh opatrení:

- zachovanie veľkostných parametrov prvku – prípadné rozšírenie pre doplnenie konektivity prvku
- nezašusťovanie stromov
- kosenie trávno-bylinných porastov.

L.2..5. CHARAKTERISTICKÝ VZHLAD KRAJINY

Identifikácia charakteristického vzhľadu krajiny sa opiera o dva podstatné okruhy znakov obraz krajiny a to je (1) reliéf a (2) krajinná pokrývka. Okrem zadefinovania znakov charakteristického vzhľadu krajiny je podstatné identifikovať aj vizuálne exponované priestory (Jančura, P., 2003), ktoré predstavujú segmenty krajiny veľmi citlivé na vizuálne vnímanie.

Reliéf

V prípade riešeného územia tvorí reliéf prevažne rovina, smerom k východu môžeme pozorovať prechod k mierne pahorkatinnému terénu. Náhlu a výraznú terénnu nerovnosť tu tvorí umelo navýšené nábrežie regulovaného toku Nitry.

Krajinná pokrývka

Krajinná pokrývka v prípade riešeného územia je prvkom výrazne diferencujúcim a najvýraznejším z hľadiska charakteristického vzhľadu krajiny. Tu vystupujú do popredia najmä lesné porasty, porasty vysokých drevín v okolí riek a potokov a v obci. K vzhľadu takisto prispieva aj priestor viníc vo východnej časti katastra a veľkosť lánov poľnohospodárskej pôdy spojená so spôsobom ich obhospodarovania. Tento faktor je čo do plochy v našom území najvýznamnejší.

Vizuálne poruchy

K vizuálnym poruchám možno zaradiť zanedbané, rozpadnuté a nepodarené produkty ľudskej činnosti. V riešenom území sem možno zaradiť aj vedenia technickej infraštruktúry, ktoré sú však nevyhnutné pre život človeka.

Vizuálne exponované priestory

Tieto priestory prebiehajú v riešenom území najmä pozdĺž komunikačných trás cestnej dopravy, odkiaľ sú najviac vnímané lesné porasty, vinice, orné pôdy a zástavba obce.

Významné krajinné prvky

Významné krajinné prvky sú definované zákonom 543/2002 Z.z.. V našom prípade integrujú prvky krajiny pokrývky významné z hľadiska územného systému ekologickej stability, ale aj ako významné vizuálne objekty formujúce charakteristický vzhľad krajiny. V riešenom území sa jedná najmä o nasledovné prvky:

- sprievodná vegetácia vodných tokov a bývalých mŕtvych ramien
- vodné prvky v krajine – vodné toky a jazerá v depresiách
- lesné porasty v katastri obce
- vinice

L.3. INTERPRETÁCIE A STANOVENIE VHODNOSTI VYUŽÍVANIA ÚZEMIA

Vhodnosť a regulatívy využívania územia sú posudzovaná pre nasledovné činnosti a záujmy:

1. vhodnosť územia pre zakladanie stavieb a ciest
2. vhodnosť územia pre poľnohospodárske využívanie
3. regulatívy vyplývajúce z priemetu ochrany prírody

Vhodnosť územia pre zakladanie stavieb

Vhodnosť územia pre zakladanie stavieb je posudzovaná z krajinno-ekologického hľadiska na základe posúdenia:

- geologického substrátu z hľadiska inžinierskej geológie
- hladiny podzemných vôd,
- ochrany pôd najlepšej bonity v území

- ochrany vodných zdrojov
- ochranných pásiem dopravných trás - železnice, cestné komunikácie
- hlukovej záťaže vyjadrenej izofónou 60 dB
- vizuálne exponovaných území

Vhodnosť územia pre poľnohospodárske využitie

Posúdenie vhodnosti územia pre poľnohospodárske využitie sa odvíja od priemetu typologicko-produkčných kategórií pôd, odvodených na základe BPEJ.

Regulatívy vyplývajúce z priemetu ochrany prírody a krajiny ako aj zložiek životného prostredia

Regulatívy sú stanovené pre:

- ⇒ ochranu prírody a krajiny
 - o stupne ochrany prírody podľa zákona 543/2002 Z.z.
- ⇒ ochranu podzemných vôd a povrchových vodných zdrojov
 - o v prípade známych pásiem hygienickej ochrany vodných zdrojov
- ⇒ ochranu pôdy
 - o vymedzenie pôd s najlepšou bonitou
 - o erózne ohrozené pôdy

ZÁVERY

A) SÚHRNNÉ ZHODNOTENIE

A.1. ZHODNOTENIE PREDPOKLADOV ROZVOJA OBCE Z HĽADISKA ŠIRŠÍCH SÚVISLOSTÍ

Obec Vinodol má istý prirodzený potenciál svojho rozvoja, ktorý spočíva predovšetkým v tzv. „Hajlochoch“, ktoré reprezentujú historický spôsob zástavby v súvislosti s obhospodarovaním súkromných viníc.

Ďalšou hodnotou obce je bohatá historická minulosť popísaná v kapitole E) Kultúrne a historické hodnoty.

Obec má aj potenciál v širšom okolí. Vinodol je súčasťou Nitrianskej kráľovskej vínnej cesty, je tu možnosť cykloturistiky, vidieckeho a poznávacieho turizmu. V blízkosti sa nachádza cca 20 km vzdialená obec Podhájska s termálnym kúpaliskom. V susednej obci Komjatice je zámer výstavby ďalšieho rekreačnej oblasti v okolí Komjatického rybníka.

Železničná preprava je zabezpečená v susednej obci Komjatice (cca 9 km). Je to železničný vnútroštátny ťah SD č.140 Nové Zámky - Šurany – Nitra – Prievidza, ktorý sa napája v Šuranoch na medzinárodný železničný ťah SD č. 130 Bratislava – Štúrovo – Maďarská republika.

Susednou obcou Komjatice vedie št. cesta I. triedy I/64 – významná severojužná spojnice medzi Nitrou a Komáromom, ktorá sa však zo severu tiahne až od Žiliny.

Z uvedeného vyplýva, že obec má relatívne dobrú dopravnú polohu – v blízkosti cestných a železničných ťahov.

Blízkosť mestečka Vrábce (15 km) a krajského mesta Nitra (cca 18 km) vytvára priaznivé podmienky pre zamestnanie časti obyvateľstva, ako aj dochádzky za vzdelaním (stredné školstvo).

A.2. KRAJINNO-EKOLOGICKÝ POTENCIÁL ÚZEMIA

Charakteristický vzhľad krajiny je determinovaný najmä krajinou pokrývkou, ktorá ho na tomto miere zníženom reliéfe diferencuje.

Ekologická kvalita katastrálneho územia obce posudzovaná na základe štruktúry využitia krajiny je menej priaznivá s podielom ekologicky kvalitných plôch do 40 % (MIKLÓS, L., 2002: *Ekologická kvalita katastrálnych území podľa štruktúry využitia. Atlas krajiny SR*).

Stabilita štruktúry krajiny je ovplyvnená niektorými spôsobmi využívania krajiny a zaťažením územia stresovými faktormi veľakrát zo zdrojov mimo katastrálneho územia. Jedná sa predovšetkým o znečistenie rieky Nitra a znečistenie ovzdušia, čo podmieňuje diaľkové imisné prenosy znečisťujúcich látok z regionálnych mestských a priemyselných aglomerácií ako aj cezhraničného prenosu znečisťujúcich látok.

Ďalšími stresovými javmi sú Produktovody a infraštruktúra - predstavujú buď bezprostredné stresové javy, alebo potenciálne zvýšené riziko ich negatívneho vplyvu na životné prostredie. Dominantný vplyv na životné prostredie majú predovšetkým elektrické vedenia veľmi vysokého

a vysokého napätia. Ide o pomerne málo preskúmané vplyv ich elektromagnetického pôsobenia na jednej strane a pomerne dobre dokladované zvýšené riziko úhynu vtákov v kontakte s elektrickými vedeniami. Druhým významným stresovým javom sú cestné a železničné komunikácie. Pozemné komunikácie tvoria bariéru pre pohyb viacerých živočíchov vrátane fragmentácie populácií menej pohyblivých živočíchov.

Citlivými časťami územia sú tie, kde rastlinné spoločenstvá sú narušené, deštruované, alebo úplne odstránené. Ide predovšetkým o stanovištia porastené spoločenstvami ruderálnych druhov v zastavanom území, ornú pôdu, spevnené plochy, násypy, zárezy a navážky, okraje cestných komunikácií a železničné trate vrátane ich okrajov, narušené brehy vodných tokov a stanovištia s odstránenou vegetáciou.

Sekundárnym stresovým javom je prienik zavlečených a inváznych druhov rastlín.

A.3. KULTÚRNO-HISTORICKÝ POTENCIÁL

Z pôvodných historických pamiatok sa v obci veľa nezachovalo. Sú tu dva kostoly v Hornom a Dolnom Vinodole. Nachádza sa tu niekoľko prístenných sôch a krížov. V strede obce je zachovaná ľudová stavba – murovaná zvonica.

Zaujímavé z hľadiska atraktivity obce sú tzv. Hajlochy nachádzajúce sa v severnej časti katastra pri Hornom háji – doklad hospodárenia vo vinohradoch v minulosti.

Významné sú archeologické náleziská obci, ktoré by sa mohli stať predmetom prezentácie „in situ“ a tým by zvýšili atraktivitu obce a teda aj jej návštevnosť. Obec by sa tak stala jednou z cieľových destinácií v regióne a zapojila by sa tak do siete atraktivít širšieho územia.

A.4. SÍDELNÝ POTENCIÁL ÚZEMIA

Obec Vinodol sa nachádza cca 15 km od mesta Vráble a cca 18 km od Nitry. Asi 20 km od obce sa nachádza termálne kúpalisko Podhájska. Vedľajšou obcou Komjatice prechádza železničná trať Nové Zámky – Šurany – Nitra. Cez kataster obce preteká rieka Nitra. Vcelku možno povedať, že geografická poloha obce v rámci sídelnej štruktúry regiónu je pomerne priaznivá a môže do určitej miery využívať aj externé zdroje, resp. potenciál.

Z demografického pohľadu je obec pomerne stabilná až progresívna. Od roku 1991 počet obyvateľov permanentne stúpa a v tomto roku (2014) dosiahol najvyššiu počet obyvateľov vo svojej histórii – 2000 obyvateľov. Obec má silnú majoritu obyvateľov slovenskej národnosti, z náboženského pohľadu je obec katolícka. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva je mierne nepriaznivá ale zodpovedá veľkostnej skupine obce, veková skladba je dlhodobou stabilná.

Významná väčšina ekonomicky aktívnych osôb odchádza za prácou mimo obec. Predpokladom zvyšovania pracovných príležitostí v obci je zvyšovanie atraktivity územia a tiež rozšírenie služieb pre návštevníkov jednak v nadväznosti na neďaleké termálne kúpalisko v Podhájskej, príp. zámer výstavby rekreačného zázemia v Komjaticiach ale aj rozvojom vlastných rekreačných, prípadne aj iných možností.

Štruktúra domového a bytového fondu v obci je zodpovedajúca veľkosti a lokalite, v ktorej sa obec nachádza.

Na základe zhodnotenia priaznivých demografických charakteristík obce, priemernej štruktúry domového a bytového fondu, ale aj pomerne priaznivej alokácii (dopravná dostupnosť, nadväznosť na krajské mesto Nitra a rekreačný potenciál okolia ale aj samotnej obce) možno konštatovať, že obec má jednoznačné predpoklady pre ďalší rozvoj. Aj bez výrazných zásahov – s prirodzeným rozvojom svojho potenciálu môže obec aj do budúcnosti stabilizovať počet obyvateľov dlhodobo na úrovni cca do **2200** obyvateľov. Obec sa pri citlivom zásahu samosprávy môže aj z dlhodobého hľadiska vyhnúť jednak silným depopulačným trendom, ktoré v nasledujúcich 2 – 3 desaťročiach postihne veľa obcí v SR.

Obec Vinodol sa nachádza v štádiu, kedy je ešte pomerne jednoduché zabezpečiť stabilitu obce (pri jej ekonomickom rozvoji), ktorá zachová značnú časť jej identity a kultúrneho dedičstva aj do ďalších desaťročí.

B) IDENTIFIKÁCIA PROBLÉMOV NA RIEŠENIE

B.1. SUMARIZÁCIA POZITÍVNYCH A NEGATÍVNYCH JAVOV V ÚZEMÍ

B.1..1. POZITÍVNE JAVY

- situovanie obce v blízkosti dôležitej štátnej cesty I. triedy I/64, ktorá je významnou v severo-južnou trasou tiahnuťou sa od Žiliny po Komárno (napojenie v Komjaticiach cez obec Černík)
- dostupnosť štátneho železničného ťahu Bratislava – Zvolen – Banská Bystrica v Šuranoch (11km)
- kultúrno-historický potenciál (archeologické náleziská)
- prírodné hodnoty (územie európskeho významu Vinodolský háj)
- plochy/línie verejnej zelene v zastavanej časti obce
- rekreačný potenciál blízkeho Komjatického rybníka
- Nitrianska kráľovská vínná cesta, jej južnoslovenská časť, na ňu nadväzujúci rekreačný potenciál zachovalých „hajlochov“
- Riešenie zamestnanosti v obci vzhľadom na potenciálne rekreačné možnosti a potenciálne plochy pre rozvoj vinárstva
-

B.1..2. NEGATÍVNE JAVY

- divoká nelegálna skládka odpadov v obci
- chýbajúca oddychová zóna v obci
- chýbajúca infraštruktúra služieb v rámci rozvoja rekreácie a cestovného ruchu
- odchádzka za prácou mimo obec

- chýbajúca kanalizácia v obci
- potenciálna hrozba záplav v obci
-

B.2. STRETY ZÁUJMOV

Za strety záujmov v štádiu prieskumov a rozborov je možné v súčasnosti považovať západnú časť zastavanej časti obce, kde ohrozuje obyvateľov, ich príbytky a aj úrodu rieka Nitra, čo sa prejavuje zatiaľ len miernymi záplavami, za to však pravidelne zvýšenou hladinou spodnej vody, ktorá ohrozuje majetok občanov. Záplavy sú hrozbou aj pre rekreačný potenciál obce - v návrhovej časti je nutné položiť základ pre protipovodňové opatrenia.

Ďalším stretom záujmov je navrhované rozvojové územie (investorský zámer) severo-východne od zastavanej časti obce. Je tam viacero otázok, ktoré predmetná urb. zast. štúdia (sprac. Ing. arch. Igor Teplan, B. Bystrica, 2013) nerieši :

1. nachádzajú sa tam chránené pôdy
2. Územie nenadväzuje priamo na zastavanú časť obce
3. Jedná sa o veľký nárast počtu rodinných domov bez posúdenia dopadu na obec (na občiansku vybavenosť – jej kapacity a dostupnosť, verejnú dopravnú dostupnosť, potrebu technickej infraštruktúry a pod.) – 168 domov, čo pri obložnosti 3obyv./rodinný dom znamená nárast obyvateľov o cca 500.
4. V rámci zámeru nie je návrh odvádzania splaškových vôd

Ďalšia Urbanisticko-regulačná štúdia (sprac. NEUTRA-architektonický ateliér Nitra, 1999) sa už serióznejšie zapodieva možnosťami novej výstavby v obci. Jedná sa o tri lokality zástavby rodinnými domami, pričom jedna je už zrealizovaná. Najväčší zásah do štruktúry zástavby v obci predstavuje lokalita č. 2 predmetnej štúdie. Ide tu o počet domov 127, čo pri obložnosti 3 oby./dom znamená cca 400 obyvateľov, čo je opäť záťaž na existujúcu infraštruktúru obce. Tiež je navrhovaná na najkvalitnejšej pôde s 1. bonitnou triedou. Z pohľadu nadväznosti na zastavanú časť obce je táto lokalita vhodnejšia než horeuvedená.

Divoká nelegálna skládka odpadov, ktorá sa nachádza v strede obce na území potenciálne vhodnom pre verejné aktivity, je takisto predmetom stretu záujmov v území. V rámci požiadavky vybudovať chýbajúcu oddychovú zónu obce bude potrebné sa týmto problémom zaoberať..